

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA—JURISPRUDENȚA—LEGISLAȚIUNE—ECONOMIE POLITICĂ—FINANȚE—SOCIOLOGIE

Director: **DEM. I. DOBRESCU**
Președintele Uniunii Avocaților din România

COMITETUL DE REDACȚIE:

TR. ALEXANDRESCU Avocat. Fost Magistrat Pro- decantul Baroului de Ilfov	ALEX. CERBAN Profesor la Facultatea de Drept, București	IOSEF G. COHEN Avocat	GR. CONDURATU Fost Consilier la C. de Apel București, Avocat	N. JAC CONSTANTINESCU Președinte la Curtea de Apel din București
RÉNÉ DEMOGUE Profesor la Facultatea de Drept din Paris	V. DONGOROZ Confer. la Facult. de Drept din Buc. Avocat	CONSTANT IONESCU Avocat, al Statului. Doctor și Laurent în Drept Paris	ALFRED JUVARA Profesor Universitar Avocat	Dr. ȘT. LADY Membru în Consiliul Legislativ
C. SIPSOM Profesor la Facultatea de Drept, București	C. STOEANOVICI Dr. în Drept din Paris Avocat	GR. TRANCU-IAȘI Fost Ministru al Muncii Avocat	P. VASILESCU Profesor Universitar Avocat	AL. VELESCU Dr. în drept din Buc. Avocat
				ALBERT WAHL Profesor la Facultatea de Drept din Paris

Secretar de redacție: E. C. DECUSARĂ, Dr. în Drept din Paris. Directorul Statisticii Judiciare.

Membrii corespondenți pentru Paris: EDOUARD LEVY și SILVIU KRAINIC, D-ri în Drept, Avocați, Paris.

Membrii corespondenți pentru Polonia: EMIL ST. RAPPAPORT, Președinte la Curtea de Casație din Varșovia.

ABONAMENTUL	
Un an p. B-ci, Case com., Autorit.	1400 lei
„ Avocați	1000 „
„ Magistrați	800 „
6 luni prețul de sus pe jumătate	

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ
In lunile Iulie și August
Apare odată la două săptămâni
Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția și Administrația
București Strada Artei No. 5
Lângă Palatul Justiției
TELEFON 13/29

Tabla de materii pe 1929 atât a *Curierului Judiciar* cât și a *Jurisprudenței Generale* s'a pus sub presă și va apare în Cursul luni Ianuarie.

Numărul viitor va apare cu data de Duminică 12 Ianuarie.

S U M A R

- 1 Ianuarie 1930.
- *La faute d'une créancier (a propos d'une etude recente)*, par Prof. R. Demogue;
- *Proprietarul aparent — cu prilejul unei decizii a In- naltei Curți —*, de C. Xenii;
- *Politica vamală și comercială a României după război, comparativ cu politica altor state*, de Dimitrie I. Gheorghiu, Recenzie de Prof. P. Vasilescu;
- *Camera de Consiliu*, de Prof. Petre Vasilescu, Recenzie de Avocatul Alex. Velescu.

JURISPRUDENȚE:

- Curtea de Casație s. I: *Eugen Melic cu Epitropia Bis. Armene din București* (Despre legatul particular. Recunoașterea drepturilor cuprinse în legat de moștenitorii de sânge. Cine poate cere revocarea pentru neîndeplinirea condițiilor? Achitare în penal. Influența asupra procesului civil. Dreptul de retenție nu poate fi acordat dacă n'a fost formal cerut);
- *Idem: G. Boboceanu cu Constanța Colonel Palada* (Transcripțiune. Rațiunea ei. Opozabilitate. Dacă poate reeși și din transcrierea altor acte, nu a actului instrument probatoriu? Condițiuni ce trebuie să îndeplinească).

A apărut în Editura „*Curierul Judiciar*”:
CAMERA DE CONSILIU de Prof. P. Vasilescu un Vol. de 780 pag. Prețul 350 lei.

RECUZAREA. Procedura recuzării și Abținerea judecătorilor. Studiu de Procedură Civilă comparată de Dimitrie I. Cotruz. Jude-Președinte. Prețul 80 lei.

TREI FIRE DE PAR. Nuvele și Schițe de cunoscutul și apreciatul publicist E. C. Decusară. Prețul 60 lei.

1 Ianuarie 1930

Scepticismul cu care priveam, din acest loc, împrejurările anul trecut pe vremea aceasta, trebuie să mărturisim — nu cu bucurie, firește — și să constatăm că se justifică și acum, cu toate că s'a scurs un an bogat în experiențe de tot felul.

Toate chestiunile privitoare la lipsurile și nevoile noastre s'au dezbătut în presa cotidiană și mai toate au fost atinse în discuțiunile Parlamentului, dar, deși admirăm munca de Sisif a Guvernului prin marele număr de legi votate, de ce rezultatul general este zero și chiar negativ?

Poate din cauză că, cu toată aparența contrară, în realitate se merge tot pe făgașul vechiu. Nu se dă atențiune, în prim rând, muncii și producțiunii. Nu se înțelege odată că adevăratul cetățean folositor țării este nu funcționarul rutinar și parazit, cu capul numai în hârtii, care a biurocratizat totul, sau cetățeanul speculator pe spinarea celui producător, ci agricultorul, industriașul și în genere întreprinzătorul de orice fel pe teremul economiei naționale, a cărui muncă este creatoare, producătoare, deci cu adevărat folositoare și în interesul binelui obștesc.

Ca să se vadă până unde merge vederea strâmtă a statului biurocrat, semnalăm tendința ce a început a se înrădăcina în administrația publică, aceea de a crea statul industriei cari să concureze pe întreprinzătorul particular. Cine n'a observat cum Imprimeria Statului, și altele create cu scopuri mărginite la anumite necesități, astăzi au ajuns,

sub protecțiunea autorității, să concureze la licitațiuni publice Industria grafică particulară ca s'o distrugă. Industria grafică de Stat nu are sarcinile celei particulare față de Stat, în schimb are cheltueli mari cu regia suportate indirect de contribuabil. Ori scopul nu este să distrugi pe întreprinzătorul particular ci să-l susții ca să poată progresa căci progresul lui este progresul țării.

Și aceasta constituie numai unul din multele exemple ce am putea da.

Dar un fapt și mai grav: Statul speculator. Într'adevăr, Comercianților și Industriașilor, furnizori ai Statului, li se calculează la impozitele ce au de plătit cu întârziere 15% dobândă și sunt executați chiar atunci când au de primit de la Stat importante sume de bani pentru furnituri predate. Deși datoriile Statului sunt destul de vechi (2 și chiar 3 ani), Statul nu numai că nu le calculează nici o dobândă, dar nici măcar nu le primește creanțele în compensație! Este monstruos și incalificabil. Furnizorul calificat necinstit față de Stat!? Dar cum trebuie, în acest caz, calificat faptul Statului față de furnizorul său?

Dacă ar trebui să măsurăm și să apreciem activitatea Parlamentelor după numărul legilor produse de ele, ar fi să afirmăm că ea este colosală. Pentru aceasta să se vadă numai cu cât s'a mărit în anul expirat colecția Bibliotecii Legilor Uzuaie a Curierului Judiciar, care a avut minunata idee să le pue la îndemâna cetățenilor, în broșuri complete cu Expunerile de motive, Avizele Consiliului Legislativ și Rapoartele de la Cameră și Senat, numai ca să poată fi la timp cercetate cu folos.

Ar însemna să fie cineva nedrept, dacă ar afirma că cea mai mare parte din aceste legi nu formează un progres.

Dar, în genere, toate legile sunt bune dacă sunt aplicate cu bună credință. După cât putem observa însă totdeauna modificarea unei legi este și prilej de a strecură în ea dispozițiuni cu privire la personal. Aci e toată nenorocirea! Poți să iei măsura laudabilă de a reduce numărul funcționarilor chiar până la jumătate, căci sunt mult prea mulți, — fie care guvern care s'a succedat înmulțind numărul lor au ajuns o plagă, — dar atunci nu trebuiesc creați alții prin diferite alte legi și sub diferite forme, căci, în acest caz, vorba lui Farfuride, modifici fără să schimbi nimic. Și după o expresie consacrată: „Până când și până unde?”.

* * *

Credit nu există, munca e dezorganizată, nestimulată, neîncurajată și desprețuită, iar producția pur și simplu împiedicată din cauza dobânzilor uzurare, a unui fiscalism — care să sperăm că va fi cât mai trecător — și a unui formalism legislativ ajuns la paroxism. Decât să-ți cauți dreptatea într'un proces, mai bine să renunți la ea, fiindcă for-

malismul, unit cu rutina judecătorului în aplicarea lui, te face să-ți pierzi și timpul și averea din proces pe lângă excesivele cheltueli ocazionate de judecată.

De multe ori s'a afirmat în coloanele acestei reviste că formalismul excesiv la care ne-a adus Statul biurocrat distruge toată vloga țării. Nesfârșitele forme cari te plimbă să te închini pe la toate autoritățile administrative, financiare și judiciare — știți clișeu din procură — împiedică tranzacțiunile dintre oameni sau îi fac să eludeze legile, ceea ce este periculos pentru economia țării, căci o țară formalistă la exces nu poate progresa.

De aceea, pe lângă lucrările curente, ne-am fi așteptat, mai ales din cauza situațiunei provinciilor eliberate, la un pas înainte pe terenul unificării legislației prin prezentarea cel puțin a o parte din modificările cu tendinți în acest sens a dispozițiunilor Codului Civil, Comercial, Penal, etc. A trecut prea mult timp de la Unire ca să tot întârziem sub acest raport. Dar vorba poetului filosof: Să așteptăm în pace al soartei ajutor!

* * *

Cu acest număr „Curierul Judiciar” intrând în al 39-lea an de existență, urează cititorilor săi un an mai bun ca cel care s'a dus.

CURIERUL JUDICIAR

LA FAUTE DU CRÉANCIER (à propos d'une étude récente)

Les Romains ont apporté dans le droit un merveilleux esprit d'analyse, notamment en matière d'obligations. Plus spécialement, le procédé de la stipulation a eu pour effet de faire nettement apercevoir les obligations du débiteur et, ce qui en est la contre-partie exacte, les droits du créancier. Le droit moderne a continué à utiliser cette méthode et tous les traités de droit civil expliquent longuement à quoi le débiteur est tenu, quels sont les dommages-intérêts dus par lui en cas d'inexécution ou de retard, etc.

Mais si le procédé d'étude analytique des contrats a son utilité incontestable, il faut le compléter par la synthèse. Tout d'abord, il est bien connu que souvent les contrats ont un caractère synallagmatique et dès lors, il ne suffit plus pour en présenter une vue complète d'analyser les obligations de chacun, il faut encore étudier le lien qui depuis la création du contrat jusqu'à sa disparition existe entre ces prestations réciproques. Ce n'est pas ici le lieu l'examiner si l'idée de cause suffit à cimenter les obligations respectives des deux contractants. Constatons simplement que c'est à une époque récente qui l'on a développé en France, sur un terrain spécial l'étude de ce lien entre l'exécution des

obligations respectives en construisant la théorie générale de l'*exceptio non adimpleti contractus* M. Cassin a publié sur ce sujet un livre qui est devenu classique.

Ces études intéressantes ne suffisent pas encore pour nous présenter le tableau complet des contrats envisagés dans leur complexité. Ce n'est que pas à pas que l'on peut avancer sur ce terrain encore assez nouveau.

Cependant on doit dire qu'une étude consciencieuse comme celle que M. Démètre Baroncea (1) vient de présenter à la Faculté de Droit de l'Université de Paris sur la faute et le fait du créancier, constitue, suivant l'intitulé même de l'auteur, un essai, et qui plus est, un essai intéressant, car il groupe autour d'un point central une série d'observations, de décisions jusque là éparses ou même négligées, pour en préparer la construction définitive.

Lorsqu'on lit les traités de droit civil, on a l'impression que si nous prenons dans un contrat l'obligation d'une des parties, par rapport à la prestation due, le débiteur n'est que débiteur. Le créancier a, par contre, un rôle purement passif. Cependant même à parcourir rapidement les textes des codes, on voit qu'il existe une théorie des offres réelles et de la consignation (art. 1257 et suiv. civ. français et 1114 et suiv. civ. roumain). Celle-ci implique que si le créancier refuse le paiement, le débiteur peut, par certaines formalités, se libérer. Ceci suppose que le créancier a un devoir de recevoir le paiement régulièrement offert.

Le devoir du créancier n'existe-t-il qu'au moment du paiement? A examiner de près les choses, on s'aperçoit qu'il en est autrement. De même qu'à chaque phase de l'obligation il faut déterminer le devoir juridique du débiteur, de même il faut découvrir s'il ne s'y entremêle pas plus ou moins une certaine obligation du créancier.

Sans doute, elle apparaît souvent minuscule, mais elle a son existence. Elle a même son autonomie. Il ne suffirait pas de dire que le créancier est lui-aussi débiteur, comme l'acheteur est débiteur quand il s'agit du prix, tandis qu'il est créancier de la chose vendue.

L'obligation du créancier ne suffirait pas à transformer un contrat unilatéral en un contrat synallagmatique. Elle ne peut être qualifiée de cause de l'engagement de l'autre partie. Elle est en réalité une sorte de complément de l'obligation du débiteur. Elle en assure le complet développement, l'accomplissement entier et équitable.

Nous voudrions seulement par quelques exemples que M. Baroncea a développés, montrer le parti

que peut être tiré par la jurisprudence de ces idées.

Dès la formation du contrat, une obligation existe pour le créancier de rédiger celui-ci de façon claire. L'art. 1162 français (art. 983 roumain) déclare que dans le doute l'obligation s'interprète en faveur de celui qui a contracté l'obligation. Le créancier, qui n'a pas pris soin de faire rédiger nettement le contrat, le verra donc interpréter contre lui. Il y a contre lui une sanction efficace, bien qu'il ne soit pas tenu directement de faire rédiger le contrat pour ne laisser place à aucun doute.

D'autre part, le créancier ne peut obtenir du débiteur que les dommages-intérêts qui ont été prévus ou qu'on a pu prévoir lors du contrat (art. 1150 français, art. 1085 roumain). Cette disposition, comme la précédente, sans établir un devoir strict pour le créancier, lui donne intérêt à faire savoir au débiteur l'étendue du dommage qui pourra résulter de l'inexécution ou du retard dans l'exécution de l'obligation. De cette manière, il se réserve le moyen d'obtenir une réparation qui pourra être plus étendue.

Mais jusqu'ici nous n'avons rencontré que des obligations en quelque sorte imparfaites du créancier. La jurisprudence a eu l'occasion d'en dégager de plus nettes.

Le créancier a le devoir d'agir de telle sorte que l'obligation de réparation qui peut peser sur un débiteur ne s'élargisse pas inutilement. C'est ce qu'implique l'art. 1640 civ. français (art. 1351 civ. roumain), en disant que la garantie d'éviction cesse si le garant néglige d'appeler son garant dans la cause et si ce dernier prouve qu'il pouvait faire rejeter la demande.

Dans le même esprit, la cour de cassation (Req. 30 déc. 1891. Sirey 1893, 1.341), a jugé que si une vente d'immeuble prévoyait que l'acheteur notifierait au vendeur la liste des créanciers hypothécaires, après quoi ce dernier aurait quarante jours pour rapporter mainlevée des inscriptions, si l'acheteur, sans attendre ce délai, procédait à la purge et se trouvait évincé, il ne pouvait agir en garantie. Sa hâte à purger avait empêché le vendeur de lui rapporter la mainlevée des inscriptions. L'éviction était donc la conséquence de sa faute.

Ou bien encore un fermier se plaignait que le mauvais état d'une toiture avait amené la perte de ses récoltes. Le propriétaire avait donc manqué à son obligation d'assurer la jouissance du locataire. Mais il était constaté qu'à l'origine la réparation à la toiture aurait pu être faite pour une somme minime. Le fermier avait gardé le silence et ce n'est que bien après, le travail à effectuer étant devenu important, qu'il avait fait valoir le mauvais état du bâtiment. La cour de cassation (11 janvier 1892. D. 1892. I. 257) tint compte de cette négligence du créancier, dans l'espèce le fermier.

De même un locataire fait du feu dans une

(1). *Essai sur la faute et le fait du créancier* (cause justificative du débiteur) 1 vol., 251 p., 1929. — (Libraire Eduard Duchemin, Rue Soufflot, Paris)

cheminée qu'il sait en mauvais état et il en résulte un incendie. Il sera responsable pour ne pas avoir dénoncé au bailleur qu'une réparation était nécessaire et avoir accru les dépenses que le bailleur devait faire pour son immeuble.

Dans d'autres cas, le créancier est obligé de mettre le débiteur à même d'exécuter son obligation. Cela a lieu d'abord dans le cas où le contrat l'a spécifié, par exemple si un propriétaire doit fournir certains matériaux à l'entrepreneur. Il en est de même, dans le silence de la convention lorsque le créancier seul est à même de permettre par certains actes au débiteur d'exécuter son obligation. Ainsi en matière de spectacles publics, un directeur de théâtre doit, pour permettre à un artiste de remplir son rôle, organiser les répétitions nécessaires. De même, si un propriétaire tarde à procurer à un entrepreneur les plans détaillés, les autorisations administratives pour commencer les travaux, il ne peut se plaindre d'un retard correspondant dans l'exécution, ni exiger la clause pénale à la date primitivement prévue pour la terminaison.

* * *

Ces solutions tournent autour d'une idée centrale. Le droit ne conçoit plus le créancier et le débiteur comme des adversaires, mais plutôt comme des collaborateurs. Le débiteur doit s'exécuter, mais le créancier doit parfois lui faciliter l'exécution, il doit éviter de la surcharger par une obligation qui s'étendrait à raison de certaines circonstances.

Ces idées sont fécondes. En cas d'inexécution d'un contrat, dès que le créancier de marchandises sait qu'il ne sera pas livré, il doit se remplacer de peur que la hausse se produisant il ne soit obligé pour être indemnisé de réclamer une somme plus forte. Mais ce remplacement, acte de sagesse, ne pourra lui être imputé à faute en cas de baisse. Il semble en effet que l'on doit exiger du créancier une conduite prudente et non en fait qu'il soit arrivé au résultat le plus heureux pour le débiteur. Il est tenu à une conduite prudente, mais il n'est pas obligé d'arriver au meilleur résultat.

* * *

D'autres questions non moins importantes se poseront encore: notamment celle de la preuve.

Souvent une obligation n'a pu être exécutée que par une collaboration de deux personnes, tel le transport de personnes qui suppose, outre l'activité du voiturier débiteur, certains gestes, certaines abstentions du voyageur. Cela n'empêche pas que le voiturier ne soit en principe responsable des accidents survenus à la personne transportée. Mais il pourra faire la preuve que le voyageur s'est comporté imprudemment: ouvrant la portière pendant la marche, se tenant sur un marchepied. De même, l'entrepreneur qui n'a pas fini en temps une construction devra faire la preuve que le propriétaire

a tardé à lui envoyer certaines instructions nécessaires. En un mot, la preuve de la faute de créancier pèse sur le débiteur.

Ici se présentera une nouvelle question. Le créancier pourra-t-il prouver utilement que c'est sans sa faute que l'exécution du débiteur a été entravée. Qu'arriverait-il s'il était établi qu'il a sollicité les autorisations nécessaires pour bâtir, mais que l'administration a tardé à les lui donner?

Nous croyons qu'il n'y a pas moins là un cas de force majeure pour le débiteur.

* * *

L'effet de l'inexécution de ses devoirs par le créancier ne sera pas moins important à déterminer. Faudra-t-il y voir une cause d'exonération totale du débiteur ou une cause d'exonération partielle? Une réponse absolue semble inexacte. Si le débiteur n'a pu s'exécuter par suite de la conduite du créancier, il est libéré dans la mesure de l'impossibilité qui en est résultée pour lui.

L'entrepreneur qui reçoit des renseignements nécessaires avec un retard d'un mois, aura un délai supplémentaire égal pour exécuter les travaux. Mais il serait responsable d'un retard plus long. Un propriétaire prévenu tardivement des réparations à faire au toit d'une grange ne répondra pas de la perte des récoltes de son fermier. Là la faute du locataire créancier exonérera totalement le débiteur.

Mais il peut y voir concurrence des fautes et d'après leur gravité on atténuera la responsabilité. Ainsi un voyageur se tient sur un marchepied lors du départ du train. Il tombe et se blesse. Si de son côté le voiturier a omis d'annoncer le départ du train, il pourra n'y avoir qu'indemnité partielle. Ici il y a faute prouvée des deux contractants et la situation diffère un peu de la précédente.

Tous ces points n'ont pas encore eu l'occasion d'être fixés complètement. D'autres devront l'être ensuite. Mais il est utile que les recherches aient été engagées dans cette voie encore inexplorée jusqu'ici.

R. DEMOGUE

Professeur à la Faculté de Droit de Paris

PROPRIETARUL APARENT

— Cu prilejul unei recente decizii a Inaltei Curți —

In *Curierul Judiciar* din 8 Dec. 1929, colegul nostru N. G. Marinescu, apreciatul comentator al problemelor petrolifere, însoțește cu o largă notă decizia Casației s. II, No. 169 din 19 Martie 1929, dată după divergență.

N'am pledat în acel proces și n'am nici un interes de vreun fel în această cauză. Dar văd cu surprindere că se repune în discuțiune cu acea ocazie importanta chestiune a proprietarului apa-

rent, deși au trecut 25 de ani de când ea stă la temelă expansiunii noastre petrolifere. Un sfert de veac de procese nenumărate, de bogate pledoarii, de note și studii să nu fi putut încă lămurii ce este și ce nu este un proprietar aparent în spiritul legii de consolidare?

E drept că la aceasta au putut contribui câteva ezitări mai vechi ale jurisprudenței Curților noastre de apel, dar credeam că azi controversa e sfârșită. Se vede însă că o punere la punct tot mi e necesară.

* * *

Teoria proprietarului aparent din legea de consolidare nu e o creațiune națională și nici măcar o creațiune nouă. Să precizăm bine acest lucru.

Ea nu e decât legiferarea, adică transpunerea formală în legea de consolidare din 1904, și încă mai precis în cea din 1913, a teoriei „eroarei invincibile” — *error communis facit jus* — transpunere d'etată la 1904 de „o adevărată *necesitate* economică în scopul exploatărei subsolului” cum recunoaște însuși d. Marinescu în comentariul d-sale.

Una, și poate cea mai frecventată aplicațiune a teoriei, aceea a „eredului aparent” o întâlnim în termeni categorici chiar în Digeste (legea 44) de unde apoi a trecut în legiuirile cari au isvorât din dreptul roman, fixându-se în cele din urmă în textele codului civil francez și român (art. 117, 1097 și 1824).

Și chiar în legiuirile noastre băștinașe dinaintea codului civil, codificări inspirate de legiuirile bizantine, găsim același principiu în diferite materii. Lucrul își are explicația în permanența aceluia etern sentiment de echitate care face ca spiritul omului să respingă pedeapsa fără vină, să respingă sancțiunea legii pentru omul căzut în „erori de neînvinși”, să respingă precăderea unui drept de proprietate neglijat sau dubios în fața unei aparențe serioase de drept unită cu buna credință a unui terțiu.

E în această teorie — din ce în mai acreditată — *consacrarea formală a situațiunei de fapt și menținerea ei în contra situațiunei de drept*. Iată ce trebuie bine stabilit dela început. E un interes social superior care o cere — atunci când o cere — iar domeniul de aplicațiune al teoriei „aparenței dreptului” se lărgeste din zi în zi mai mult. La eredele aparent, se adaogă proprietarul aparent, mandatarul aparent, posesorul aparent, creditorul aparent (contre lettres), căsnicia aparentă (mariajul putativ), etc.

De aceea cu drept cuvânt s'a putut spune că maxima „*error communis*” apare „ca o regulă de ordine publică, protectoare a interesului social care e menită să lupte victorioasă contra principiului autorității legii”.

Odată fixate aceste idei se pune însă întrebarea: Ce condiții trebuie să îndeplinească achiziția terțului dela un proprietar aparent? Nu după legea de consolidare, dar în general.

Mai întâi, firește, să fie vorba de o aparență serioasă de proprietate, adică de fapte (și uneori de acte) cari în complexul lor, variind dela speță la speță, să poată da o așa de puternică aparență de drept în cât prudența omenească obicnuită să poată cădea victimă. Deci o chestie de fapt în stabilirea eroarei.

În al doilea rând ca terțul achizitor să fie de bună credință, singurul element care face scuzaibilă eroarea sa.

Se cere însă oare, în al treilea rând, și *buna credință a proprietarului aparent, adică a concedentului neproprietar*?

Iată o chestiune de cea mai mare importanță de a cărei rezolvire atârână viața sau moartea întregii teorii a proprietarului aparent, și prin consecință zdruncinarea întregului sistem al legii noastre de consolidare.

D-l Marinescu — combătând hotărârea Curții de Apel — găsește ocazia de a spune că nu e suficientă buna credință a concesionarului achizitor ci ea *trebuie unită cu buna credință a proprietarului aparent care concesiunează*. Ceva mai mult: că proprietarul aparent trebuie să întrunească o posesie *corpus* și *animo domini*, adică o posesie care să întrunească toate însușirile acelei posesii: „care duce chiar la achiziția proprietății”. De aceea în teoria d-sale „uzurpatorul, precaristul, posesorul prin toleranță *nu poate fi considerat ca proprietar aparent*”.

Această teorie ni se pare profund eronată. Ea ignorează însuși scopul teoriei și contrazice fundamentul juridic al legii de consolidare.

În adevăr, ce a vrut legea de consolidare transpunând formal în art. 32 teoria aparenței dreptului? A vrut să pună la adăpost pe terțul achizitor — și numai pe el — de surprizele incertitudinii regimului de proprietate țărănească.

De siguranța terțului s'a preocupat legiuitorul și numai de a lui. Această siguranță îi era indispensabilă pentru crearea industriei petrolifere. Și atunci în lipsa proprietarului real, absent îndelung sau neglijent înveterat, s'a gândit că terțul va întâlni în localitate un pseudo-proprietar îmbrăcat în toate vestmintele proprietarului adevărat. Îl va găsi posedând în fapt de ani de zile neturburat, plătind dările fiscale, figurând în scriptele percepției, muncind în interesul său personal pământul la lumina zilei și trecând în ochii tuturor ca proprietar deplin.

Iată elementele aparenței. *Animus*? Dar animus nu e o aparență. E un act de voință, e un element psihologic intim, adesea tănuit și deci nevăzut,

De nouă zeci de ori la sută acest element de bună credință lipsește proprietarului aparent. El deși stăpânește *nomine suo* și profită pe față de bunul altuia, foarte rare-ori el ignorează nedreptatea posesiunii sale. Totuși el o tăgăduiește și tocmai de aceea terțiul cade în „eroarea invincibilă”.

Evident că un precarist poate să nu fie considerat uneori proprietar aparent. Chestia s'a și pus la noi cu un preot care deși stăpânea pentru biserică se pretindea proprietar aparent. Dar actul de concesiune s'a considerat nul *nu fiindcă preotul era posesor precar*, ei fiindcă în fapt instanțele constatarea că „Casa Bisericii a trecut și trece în ochii tuturilor ca proprietară”. (Cas. II, Decizia 88 din 27 Martie 1913).

A cere deci proprietarului aparent să fie și el de bună credință este a cere o condiție menită să ia cu o mână ceea ce legiuitorul a dat cu alta, este a strangula — după expresia din Senat a lui Take Ionescu — excepția pe care ai vrut s'o pui la temelia legii de consolidare.

Este drept că în anul 1900 d-l Al. Djuvara elaborase un ante-proiect de modificare a legii consolidărilor din 1904 și introdusese un text formal prin care cerea ca proprietarul aparent să aibă „o posesie care să îndeplinească condițiile art. 1846 și 1847 c. civ.” adică cerea toate condițiile posesiei achizitive. Acest proiect n'a devenit lege. El confundă condițiile posesiei achizitive în contra proprietarului adevărat, cu condițiile posesiei mult mai puțin grave ale uzurpatorului față de interesele terțiului achizitor.

Intre aceste două posesiuni nu există nici o analogie, cum cred unii. Prima duce la *achiziția* chiar a proprietății în contra proprietarului real și tocmai de aceea este supusă la o serie de condițiuni severe. Cea de a doua din contră: lasă intact dreptul de proprietate și îndată ce apare proprietarul real el înlătură pe cel aparent și dobândește pentru sine redevența. (Vezi art. 47 din lege). El natural deci ca în acest caz condițiile posesiei înșelătoare să fie mult mai ușoare, și să nu se poată vorbi de aplicarea art. 1846 și 1847.

A venit însă în 1913 actuala lege de consolidare. Ea n'a adoptat sistemul Djuvara.

Inspiratorul și susținătorul ei a fost nu numai un strălucit jurist dar o minte excepțional de luminoasă, ceea ce e mai rar. În discursul dela Senat, Take Ionescu la 9 Mai 1913 a expus cu precizie principiile cardinale ale proiectului, explicând celor nedumeriți că „aceasta e o lege de excepțiune, care tocmai de aceea s'a făcut pentru ca să facă o excepțiune dela principiile generale”. Și după ce arată că se cere bună credință dela terțiul achizitor, duce principiul validității concesiunii până la ultima lui consecință, declarând că chiar dacă în

instanța de consolidare ar apare ca contestator proprietarul real, el nu va putea împedea concesiunea dată de proprietarul aparent, dacă firește e vorba de un adevărat proprietar aparent. Căci dacă legea a vrut să consacre teoria „eroarei invincibile” proprietarul aparent nu e inferior proprietarului real din punct de vedere al dreptului de a da concesiunea, și deci numai anterioritatea titlului poate rezolva conflictul între ei, iar nu prioritatea calității.

Această soluțiune, deși e izbitoare la prima vedere, a fost consacrată printr'o frumoasă deciziune a Curții de Apel, s. II, București, No. 136 din 22 Iunie 1916, dată după pledoariile regretaților Take Ionescu, Toma Stelian, M. Pherekyde, B. Cernea și scriitorul acestor rânduri.

Soluțiunea rezultă în chip logic din sistemul creat de legea de consolidare, și are meritul că respectă în același timp principiul teoriei proprietarului aparent cât și drepturile proprietarului real.

Dacă însă, din împrejurările de fapt ale cauzei, ar rezulta că o prudență mai vigilentă, dar nu mai mult decât normală, ar fi putut evita eroarea terțiului, sau dacă acestuia i s'ar putea imputa rea credință, atunci concesiunea e nulă, fie pentru că eroarea nu era invincibilă, fie pentru că „frauda spurecă totul” după traducerea așa de românească a lui Take Ionescu.

Aceste principii — fie-ne îngăduit s'o spunem încă odată — nu sunt speciale legii noastre de consolidare. Sunt principiile generale ale materiei, pe cari ori cine le poate găsi sintetizate în orice carte de drept și mai ales în recente lucrări respective (1).

Din ele ași releva o singură deciziune a Casăției franceze din 26 Ian. 1897, în care se vede principiul întreg, dus până la ultimele lui consecințe logice.

„Având în vedere că interesează puțin *din punct de vedere al terților* dacă eredele aparent deține titlul său dela lege sau dela voința defunctului, dacă a intrat fără contradictor în posesia moștenirii sau printr'o hotărâre judiciară reformată, sau *chiar dacă s'ar fi comis o crimă de el sau de un terțiu fără știrea eredului aparent, crimă care i-a permis să treacă drept erede aparent*”. (Daloz 1900. 1. 33).

În speța aceasta era vorba de un erede aparent care falsificase un testament și se pusese în posesie. Reaua lui credință nu putea fi pusă la îndoială. Totuși achiziția terțiului de bună credință a fost validată.

* * *

Pentru a reveni acum la decizia Inaltei Curți din

1) Demogue, Obligations I, No. 284 și urm. cu toate jurisprudentele franceze Mazeau, Revue du Dr. civil 1924, pag. 952.

p. 466.

p. 955

19 Martie 1929 care nu găsește întreaga aprobare a colegului Marinescu, noi o găsim ireproșabilă. Ea respectă principiile expuse mai sus și neocupându-se de titlurile legale de proprietate ale părților se ocupă — în acest proces de consolidare — numai de ceea ce îi permitea legea consolidărilor să facă. Examinează adică dacă instanța de fond se găsea sau nu în fața unui proprietar aparent și dacă elementele de fapt din complexul cărora judecătorii fondului deduceau seriozitatea „aparenței“ n'au fost cumva denaturate de dânșii.

Putea Inalta Curte să meargă mai departe, fără a-și nesocoti limitata ei competență?

Dacă ași avea însă de schițat și eu o rezervă, ași spune altceva. Curtea de fond mersese în aceea speță mai departe: ea constatase că și proprietarul aparent fusese de bună credință „având atât el cât și concesionarul, credința că pot să contracteze valabil“.

Bazat pe seria de argumente expuse mai sus, cred că Curtea nu avea nevoie să examineze buna credință a proprietarului aparent. Și fiindcă aici facem doctrină, se cuvine să nu transigem cu respectul principiilor și vrând să dovedim prea mult să păgubim claritatea teoriei.

C. XENI

RECENZII

POLITICA VAMALĂ ȘI COMERCIALĂ A ROMÂNIEI DUPĂ RĂSBOI. COMPARATIV CU POLITICA ALTOR STATE, de Dimitrie I. Gheorghiu, Director la Banca Națională.

Între disciplinele dreptului și disciplinele economice este o legătură strânsă. Dreptul nu este o înlănțuire de speculațiuni pure; formulele sale au un conținut scos din viața trăită și mai ales din fenomenele economice. Acest conținut viu formează fondul dreptului, fără de care această disciplină ar rămâne o dialectică sterilă.

La rândul lor disciplinele economice au nevoie să intre în cadrul dreptului pentru a se impune, a deveni realizabile prin obligativitatea ce o dă formula legii, altfel ar rămâne simple discuțiuni — interesante din punctul de vedere academic — dar fără aplicație practică în viață. Această stringență logică m'a determinat să fac recenziile acestui studiu de natură economică într-o revistă juridică.

Înfățișez dar acest studiu în linii generale: *Situația în România*. Țara noastră având mari distrugereri în timpul războiului, sub impulsul refacerii sale a încurajat importul în dauna industriei naționale. Cu alipirea teritoriilor eliberate primind o industrie destul de organizată, în vederea ocrotirii ei am urcat, am modificat tariful vamal, începând din 1920 și urmând până în 1927. Aceste urcări succesive — grefate pe tariful vamal din 1906 — nu însemnau mare lucru comparând ușoarele urcări cu scăderea leului și cu mersul mereu crescând al prețului mărfurilor streine. Tarifele vamale din 1921 și 1924 au servit de bază la încheierea convențiilor comerciale cu mai multe state; tariful din 1926 a încercat să pună o bază pozitivă în stabilirea taxelor vamale, începând cu producția textilă și metalurgică, creștând și o nomenclatură adecvată situației de atunci. Tariful din

1927 ridicând critici privitoare la nomenclatura mărfurilor, stabilirea taxelor, rezultatul tezaurului, legăturilor comerciale externe, a determinat proiectul unui nou tarif, care a rămas nefăptuit.

Analiza acestui proiect. — Imediat după război exportul nostru era redus din pricina lipsei produselor. Exportul unor cereale îl făcea statul. Din rațiuni necesare anumite cereale erau supuse contingentării: Partea destinată să rămână în țară trebuia vândută pe un preț maximal, cealaltă parte destinată exportului, era supusă unei taxe vamale ridicate pentru a efteni cursul vânzării în țară, iar pe de altă parte a procură statului mijloace de plată a datoriilor externe. Pe măsura îndreptării finanțelor taxele de export au început să fie micșorate, ele având un caracter provizoriu.

Situația în Franța până în 1916 se sprijinea pe tariful din 1892. În 1916 se hotărăște prin lege oprirea importului și mărirea taxelor vamale, lege care a avut efect până în 1922. În 1918 se denunță acordurile și convențiile comerciale, iar în 1919 guvernul este autorizat prin lege să încheie acorduri fără autorizare prealabilă cu tarife mijlocii între tariful general și minimal. Acordurile încheiate astfel erau nesigure din pricina oscilațiilor în valori și tarife. Ca și la noi importul întrecând exportul, prețul mărfurilor măritându-se, iar francul scăzând, pentru a tempera importul și încuraja industria națională, pe temeiul legii din 1916 s'au ridicat taxele vamale — supra taxare ad valorem până la 20 la sută —. Supra taxarea nu se aplică produselor alimentare, materiilor prime, semifabricate în vederea ieftinirii vieții și încurajarea industriei. Pentru stabilirea balanței privitoare la scăderea importului s'a recurs apoi la anumiți coeficienți cu cari se înmulțeau tarifele originale. În chipul acesta s'a procedat până în 1922, când legea din 1916 a încetat să se mai aplice, guvernul ne mai având căderea să schimbe taxele vamale prin decret. Sistemul a dat rezultate bune stabilind prețul mărfurilor, reducând importul, încurajând industria națională. De aci încolo acest rol îl avea parlamentul. Comisia interministerială a fost înlocuită cu o comisie interparlamentară, cari a început o cercetare nouă asupra nomenclaturii și a taxelor în vederea unui tarif vamal nou, consultând pe reprezentanții industriei, datele Ministerului de Comerț, ale Direcției Vămirilor. În timpul acestui studiu scăderea francului a contribuit ca prin legile din Aprilie și August 1926 să se ridice din nou drepturile vamale. Noul proiect conținea 2 coloane cu un tarif minimal și altul general maximal, tarif ce se putea revizui trimestrial pentru a pune în acord drepturile vamale cu valoarea produselor. Pe temeiul acesta Franța a încheiat convențiuni cu mai multe țări.

Situația în Germania. — Această țară înainte de război încheia convențiuni și acorduri comerciale cu clauza națiunii celei mai favorizate pe temeiul tarifului din 1902. Tratatul dela Versailles i-a impus timp de 6 ani să păstreze neschimbate taxele cele mai favorabile de import dela 31 Iulie 1914. Marca hârtiei ne mai fiind aceiași ca înainte de război, aliații i-au încuviințat coeficienți de revalorizare a mărcii fixați din timp în timp de Ministerul de Finanțe. Această obligație a încetat la 11 Ianuarie 1925 de când a început un tarif provizoriu — tarif minimal și altul general — pe temeiul căruia se lucrează la revizuirea tarifului vamal.

Situația în Marea Britanie. — În această țară înainte de război se aplică în materie vamală sistemul liberului schimb, perfecțiunea industriei sale învingând orice concurență streină. După război întâmpinând concurență serioasă s'au luat deosebite măsuri de ridicare a tarifului vamal cu scop fiscal, protecționist și de reducere a importului, deși în aparență se păstrează tot regimul liberului schimb.

Situația în Statele Unite. — Tariful din 1922 formează temeiul impunerii vamale, care se compune din 2 părți. Prima parte conține lista mărfurilor cu prețurile lor, ia a doua,

măsurile administrative. Potrivit acestei legi Președintele Statelor Unite putând mări taxele până la 50 la sută, tariful a încercat o urcare în scop protecționist.

Situația în Spania și Portugalia. — Tariful vamal în Spania este stabilit în 1906 căruia i s'a adus modificări în 1922. Conține un tarif general maximal și altul inferior în vederea acordurilor comerciale. Are un caracter protecționist cu plata taxelor în aur.

Tariful actual în Portugalia este stabilit din Aprilie 1925 conținând un tarif maximal și altul minimal. Tariful din urmă privește țările cari acordă Portugaliei o situație de favoare.

Situația în Belgia. Tariful din Noembrie 1924 este astăzi în vigoare conținând un tarif minimal uzual și altul maximal aplicabil ca pedeapsă țărilor, cari n'acordă Belgiei o situație de favoare. Acest tarif a fost modificat prin legea din Iunie 1926 în sens de a adapta regimul vamal situației economice, urcând și unele taxe de bază precum și unele drepturi asupra articolelor de lux.

Situația în Elveția se întemeiază pe tariful general modificat în 1924, care prevede taxe duble pentru unele mărfuri în scop fiscal. Acest tarif are o singură coloană, el se aplică în acordurile comerciale încheiate cu deosebitele țări. Clauza națiunii celei mai favorizate figurează în tariful uzual.

Situația în Italia se întemeiază pe tariful din 1887 cu scop protecționist, modificat prin decretul din Iunie 1921 pentru a mări taxele, a adopta lira hârtie față de lira aur și a modifica nomenclatura mărfurilor. Conține un tarif general și unul convențional aplicabil țărilor cari încheie acorduri comerciale cu Italia.

Situația în Ceho-Slovacia se întemeiază pe tariful austriac modificat prin coeficienți potrivit situației după război. Acest tarif are 2 părți: Un tarif general și altul convențional cu taxe reduse în raport cu tariful general. Caracterul tarifului vamal este protecționist. Convențiunile sau acordurile comerciale cu unele țări le-a încheiat cu clauza națiunii celei mai favorizate, iar cu altele pe temeiul unui tarif minimal.

Situația în Olanda se întemeiază pe tariful din 1924 pus în aplicare în Iulie 1925. Tariful prevede taxe pe greutate și ad valorem, cari în general sunt moderate. Unele articole sunt scutite de taxe.

Situația în Austria se întemeiază pe tariful din Septembrie 1924, care conține un tarif general și altul convențional cu un caracter moderat protecționist.

Situația în Ungaria se întemeiază pe tariful din 1924 pus în aplicare în 1925, având un tarif general și altul convențional cu caracter protecționist.

Situația în Polonia se întemeiază pe tariful din 1918 modificat în 1924 și 1925. Actualmente se studiază o nouă nomenclatură și o urcare de taxe pentru protecția unor ramuri industriale. Acest tarif are un tarif general și altul convențional. Caracterul său este protecționist.

Proiectul nou al tarifului vamal. — Guvernul, care s'a retras în Noembrie 1928, a lăsat un proiect sintetizând situația economică a României Mari, proiect animat de un protecționism al industriei naționale fără a exagera taxele protecționare. În acest proiect s'a ținut seamă de produsele, cari satisfac nevoile noastre interne, fără teamă de concurența streină, purtând însă grija debușeurilor de export. Vin apoi produsele întemeiate pe materiile prime din țară, cari ar putea fi concurate de industria streină. Acelor produse li s'a acordat o protecție printr'o taxă moderată, care să stăpânească importul și să nu urce prețul de consum în țară. Sunt în al treilea rând produse naționale necesare consumului intern, apărării naționale și altor ramuri economice. Față de aceste produse s'a fixat taxe în așa fel în cât să permită importul numai când nevoile interne cer,

Au fost înfășurite produsele, cari nu sunt de primă necesitate și cărora li s'a impus o taxă pentru a modera importul în vederea situației valutare.

În acest scop s'a fixat de o comisie de specialiști o nouă nomenclatură potrivit stării actuale a economiei și industriei noastre. Stabilirea taxelor vamale s'a făcut în raport cu prețul mărfurilor și în sensul de a apăra industria națională și a opri în același timp ca prețul acestor produse produse prin ridicarea lor să nu apese consumul intern.

Aceste taxe sunt mai reduse decât cele în vigoare pentru a nu face imposibil importul. În studiul taxelor s'a avut în vedere condițiile de producție, de schimb, de transport, de armonie în ocrotire ca unele produse să nu se desvolte în dauna altora, încât la unele produse s'a fixat taxe mai mari, la altele mai mici.

Scutirile de taxe au fost înlăturate din pricina normalizării prețurilor. Pentru unitatea tarifului vamal s'a prevăzut ca legile de încurajare industrială să se pună în acord cu el. Calculul taxelor vamale s'a stabilit în aur, perceperea lor pe greutate sau bucată și numai prin excepție ad valorem. Prin moderațiunea acestor taxe s'a urmărit ocrotirea industriei naționale, sporul producției, ieftinirea vieții.

Proiectul prevede un tarif maximal aplicabil țărilor cu cari n'avem legături comerciale și unul minimal cu taxe mai scăzute ca cele actuale, tarif aplicabil țărilor cari aplică țărilor noastre un regim de favoare. Este și un tarif de pedeapsă aplicabil țărilor cari aplică țărilor noastre un tarif asemănător. Tariful maximal și minimal răspunde nevoii de a încuraja industria noastră națională și de a stabili legături comerciale cu alte țări. Din datele statistice reiese că tendința noastră este ca prin agricultură să exportăm pentru a introduce bani în țară, iar prin industria noastră să ne satisfacem nevoile în cea mai mare măsură, încât importul să fie redus.

Consecința acestei tendințe este deocamdată reducerea, iar mai târziu suprimarea taxelor de export. Politica noastră vamală mai tinde ca prin importul ce-l facem să ne deschidem debușuri pentru exportul produselor noastre; deci ocrotirea industriei naționale unită cu stabilirea legăturilor comerciale cu alte țări.

Concluzie. — Iată în rezumat conținutul studiului ce formează obiectul acestei recenzii. Autorul tratează chestiunea cu o deosebită competență, sprijinindu-se pe multiple și bogate izvoare de documentare. Prin importanța subiectului și temeinicia tratării lui acest studiu se impune nu numai specialiștilor, dar și oamenilor cari urmăresc cultura generală și se interesează de mersul spre bine al țării noastre.

P. VASILESCU
Profesor universitar

PETRE VASILESCU. *Camera de consiliu. Jurisdicția grațioasă. Ordonanțele. Încheierile. Jurisdicția contencioasă în Vechiul Regat, a teritoriilor eliberate și dreptul comparat cu doctrina și jurisprudența română și străină.* 765 pag. (Ed. Curierul Judiciar 1930). Lei 350.

Harnicul și eruditul coleg, ale căruia adnotări și studii publicate de aproape douăzeci de ani în toate revistele de drept se distingeau printr'o largă documentare și o desăvârșită obiectivitate, a fost numit anul trecut profesor-agregat de procedură civilă la Facultatea de drept din Cernăuți.

Roiul de sârguitori dascăli ai acelei Facultăți printre cari cititori noștri apreciază de mult valoarea Prof. C. Rădulescu, G. Drăgănescu, C. Spulber, D. Găleşescu-Pyk, I. Rădulescu, Ștefănescu-Galați, Ghișescu, Alexianu, a căpătat prin cooperarea colegului Petre Vasilescu un nou și prețios element de o reală valoare.

Neconsiderând această distincțiune ca un sfârșit de carieră,

ci dimpotrivă ca un nou imbold la muncă, profesorul Vasilescu ne-a dat, cu concursul desinteresat al Editurii „Curierul Judiciar“, un prim și prețios dar de Anul Nou: prima sa lucrare de specialitate: *Camera de consiliu*: jurisdicția grațioasă ordonanțele, încheierile, etc.

Intr'un amplu și detaliat studiu de 765 de pagini se cercetează, pentru prima dată, pe larg această tot mai importantă activitate judecătorească ce se petrece în Camera de chibzuire.

Studiile de procedură civilă sunt la noi extrem de rare.

Lucrarea Prof. Vasilescu înseamnă deci o contribuție prețioasă într'o ramură de activitate juridică surprinzător de neglijată.

Poate că tocmai din acest motiv autorul a dat studiului său o neobicinuită extensiune. Opera sa nu este numai o analiză doctrinală cu referințe jurisprudențiale a chestiunii pe care o indică titlul lucrării, ci o adevărată bibliotecă concentrată.

După o introducere în care se arată pe larg origina și evoluția franceză a activității pe care judecătorii o au în Camera lor de chibzuire, urmează o analiză a naturii jurisdicției grațioase și a distincției sale de jurisdicția contencioasă, competența, obiectul, efectele, procedura și căile de atac ale jurisdicției grațioase și contencioase.

Fixând în această primă parte a studiului său din punct de vedere teoretic — dar cu numeroase și largi referințe la jurisprudența română și străină, — materia studiului său, autorul se ocupă apoi pe larg de toate formele în cari se manifestă activitatea judecătorească în Camera de Consiliu.

Sunt astfel tratate pe rând și cu o meticuloasă minuțiozitate: *ordonanțele în afară de proces* (în cazurile de arbitraj, autentificări și legalizări, de transcriere, publicare și afișare comercială, de protest, expertize și vânzări, mandat, gaj și contract de transport, faliment apoi în dreptul civil în materie de corecție, absență, tutelă, interdicție, consiliu judiciar, succesiune, testament, inscripții, etc.); *cele date înaintea de pornirea procesului* (poprirea, imitația mărcilor de fabrică, autorizarea femeii măritate, divorțul, separația de patrimonii); *cele în legătură cu procesul în curs* (cercetare locală, expertiză, delegare de rapoarte); *cele cari deschid sau închid o procedură* (execuții silite ș. a.), precum și o serie de ordonanțe date de președinte în exercițiul atribuțiilor *date prin legi speciale* (hotărnicie, credit funciar, autentificarea actelor, sindicatul falimentelor, legea proprietarilor, a timbrului, a urmărilor administrative, electorală, a islazurilor și învoelilor agricole, a exproprierii, a consolidărilor petrolifere, a măsurilor excepționale, spre a se termina cu un studiu complet și pus la punct al ordonanțelor de *référé*.

O a doua secțiune se ocupă de încheierile tribunalului în completul său cu aplicații la constatarea stării civile, absență, autorizarea femeii măritate, adopțiune, minoritate, tutelă și emancipare, interdicție, curatelă, trimitere în posesie, inventar succesoral, copii de titluri, administrație judiciară, ipotecă și privilegii, expropriere, lege agrară, execuție silită, avarii, faliment, sechestrul asigurător, etc.

A treia secțiune se ocupă de jurisdicția care, deși cu caracter sențios, se desbate tot în Camera de chibzuire și se ocupă între altele de legea proprietarilor, exequaturul, concordatul preventiv și altele.

Peste o sută de pagini sunt consacrate lucrărilor de Camera de chibzuire în legislațiile aplicabile în Ardeal și Bucovina.

Pe lângă valoarea practică ce acest capitol are pentru juriștii cari aplică încă acele legislațiuni și cari vor putea aprecia sânguitoarea muncă a autorului, amănuntele sale sunt nespuse de interesante chiar pentru juriștii din vechiul Regat, cari vor putea afla cum funcționează instituții extrem de interesante și a căror încorporare se impune în le-

gislația unificată, precum: procedura de moștenire și de execuție ardeleană și bucovineană, reglementate cu o caracteristică minuțiozitate, dar și cu o vădită tendință de a face realizabile și sigure drepturile individuale în exercițiul lor judiciar.

Volumul se termină — spre a fi complet — cu o analiză a procedurii Camerii de chibzuire în dreptul elvețian, italian, german, rus, englez și american și cu nu excelent și practic index al materiilor tratate.

Simpla enumerare (mult rezumată) a principalelor materii tratate în acest studiu de o desvoltare neobicinuită dă însă numai o parțială indicație de modul cum sunt prezentate aceste materii.

Pe lângă analiza teoretică a fiecărei instituții, autorul expune procedura de cerere și rezolvare împreună cu toate aspectele posibile și cu toate controversele ivite și soluțiile date.

Anumite paragrafe, de pildă autorizarea femeii măritate, tutela, absența, constituie fiecare o adevărată monografie.

Autorul și-a propus să scutească pe cititor de orice altă cercetare, — așa putea spune de orice bibliotecă — fiindcă a rezumat aproape tot ce s'a scris și publicat în țara noastră în legătură cu subiectele tratate.

Opera de muncă răbdătoare și rodnică, redată într'o formă îndemânatecă și expusă într'un stil sobru, cartea Prof. Vasilescu se va impune printre cele cari nu pot lipsi de pe masa de lucru a oricărui jurist.

ALEX. VELESCU
Avocat

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I-a.

Audiența dela 14 Decembrie 1928

Președinția D-ului C. SĂRĂȚEANU, Consilier

Eugen Melic cu Epitropia Bisericii armenie din București
Decizia No. 2707

Legatar particular. Exercițiul drepturilor cuprinse în legat. Recunoașterea lor de moștenitorii de sânge. Dreptul la exercițiu rezultă din această recunoaștere. Legat particular. Revocare pentru neîndeplinirea condițiilor. Cine poate să o ceară.

Achitare în penal. Influența asupra procesului civil. Drept de retenție. Nu poate fi acordat dacă n'a fost formal cerut.

1. Din art. 898 comb. cu art. 895 c. c., rezultă că legatarul singular dobândește exercițiul drepturilor cuprinse în legat, din momentul în care va fi obținut predarea legatului, adică recunoașterea calității de legatar prin justiție, sau de bună voie din partea moștenitorilor de sânge, chemați a-i predă legatul.

Odată ce în speță, moștenitorii de sânge au recunoscut de bună voie că, imobilul în litigiu aparține recurentei pe baza testamentului și dănsii înțeleg să respecte acest legat, intimata a dobândit exercițiul drepturilor cuprinse în legatul său, aceasta cu atât mai mult cu cât este constant că, a cerut și obținut, dela justiție trimiterea în posesie.

2. Din comb. art. 930 c. c. cu 830 și 832 acelaș cod rezultă că legatul lăsat unei persoane poate fi revocat pentru neîndeplinirea condițiilor sub cari a fost lăsat; — o asemenea revocare trebuie însă cerută în justiție de persoana căreia legea îi recunoaște acest drept; revocarea unui legat pentru neîndeplinirea condițiilor de a face un azil în casele legate nu poate fi cerută de cât de Primăria orașului, sau persoana căreia i-ar fi revenit legatul, nu și de către deținătorul imobilului legat.

3. *Hotărârea penală, prin care inculpatul este achitat pe motivul că, faptele puse în sarcina lui, deși dovedite în existența lor, nu întrunesc însă condițiile unei infracțiuni, prevăzute de legea penală, nu împiedică însă instanța civilă să examineze din nou aceleași fapte, spre a vedea dacă ele nu constituie un dol civil.*

4. *Odată ce dreptul de retenție, deși cerut în scris, la apel, nu a fost cerut și prin concluziunile orale puse înaintea acelei instanțe, această instanță a fost în drept să nu se mai ocupe de dreptul de retenție.*

Curtea,

Ascultând citirea raportului d-lui Consilier S. Tipei, pe recurent în susținere de admiterea recursului și pe d-nii av. Corneliu Gregorian și H. Friedman în combateri cum și pe d-l Procuror Gh. Duca, reprezentând Ministerul Public, în concluziuni de respingerea recursului și

Deliberând,

Asupra recursului făcut de Eugen Melik în contra deciziei Nr. 61 din 928 a Curții de Apel București, secția III-a dată în proces cu Epitropia Bisericii Armene din București;

Având în vedere hotărârile instanțelor de fond din care rezultă că în anul 1912, urmărindu-se de un creditor chirografar imobilul din București str. Spătar Nr. 22, proprietatea d-nei Ana Melik, aceasta a convenit cu recurentul de astăzi, Eugen Melik, ca cu ocazia licitației publice să se comporte ca adjudecator, ceea ce recurentul a și făcut, imobilul adjudecându-se asupra sa, pe preț de 82.000 lei; că recurentul înțelegând, ulterior, contrar convenției de mai sus, să se comporte ca adevărat proprietar, Ana Melik, care a doua zi după adjudecare achitase integral pe creditorul urmăritor, a făcut, pedeoparte, recurs în Casație contra ordonanței de adjudecare, iar, pe de altă parte, a introdus contra recurentului acțiune în anularea ordonanței și pentru daune; că în cursul acestui proces, pendinte la Tribunalul Ilfov secția II-a, recurentul a încheiat cu Ana Melik tranzacțiunea din 5 Noembrie 1912, prin care s'a declarat stins acel proces precum și recursul pendinte la Curtea de Casație făcut contra ordonanței de adjudecare, s'a declarat nulă și de nul efect zisa ordonanță, considerându-se imobilul adjudecat ca rămas în proprietatea Anei Melik, și s'a recunoscut recurentului dreptul de a ridică prețul depus și întrucât el plătiase Creditului Funciar rate întârziate și dobânzi în sumă de 20.000 lei, Ana Melik, i-a dat poliță de această sumă cu scadența peste un an; că potrivit acestei tranzacțiuni, Tribunalul Ilfov secția II-a a dat hotărârea de expedient Nr. 803 din 912, pe baza căreia recurentul a obținut ridicarea prețului de adjudecare dela Tribunalul de Notariat, iar Ana Melik, n'a mai stăruit în judecarea recursului său contra ordonanței de adjudecare; că tranzacțiunea fiind astfel executată în întregime de recurent, Ana Melik, a continuat a fi proprietatea imobilului în discuțiune, pe care îl testase, prin testamentul mistic de la 4/17 Iulie 1909 Comunității Armene din București — intimată în recurs — împreună cu tot mobilierul aflat în el, cu îndatorirea de a face în acest imobil un azil pentru văduvele sărace; că în Septembrie 1913 Ana Melik murind, în inventarul averii succesoriale s'a trecut și imobilul menționat, iar prin jurnalul Nr. 11.088 din 1924 Tribunalul Ilfov secția III-a a trimis în posesiunea averii succesoriale pe Emilia Lebadă, ca moștenitoare în grad succesibil a

Anei Melik; că, după ce s'a respins contestațiunea făcută de recurent contra acestei trimiteri în posesiune, numitul a chemat în judecată pe Emilia Lebadă pentru plata celor patru cambii în valoare de 20.000 lei ajunse la scadență și a obținut contra ei hotărâre judecătorească, prin aceasta tranzacția din 5 Noembrie 1912 fiind complet executată; că în 1920, la întoarcerea sa din Moldova, unde fusese în timpul războiului, recurentul a cerut și obținut perimarea recursului Anei Melik în contra ordonanței de adjudecare, pe care, investind-o cu formula executorie, a executat-o nu contra moștenitoarei Emilia Lebadă, ci în contra defunctei Ana Melik, intrând, astfel în posesiunea imobilului; că aflându-se de acest lucru, cei în drept au făcut plângere la Parchet în contra recurentului, care a fost trimis cu rechizitor în judecata Tribunalului pentru excrocherie și sustragere de acte; că în timpul când procesul penal se desbătea înaintea Tribunalului, Comunitatea Armeană, intimată în recurs, a fost trimisă prin jurnalul Nr. 4165 din 925, al Tribunalului Ilfov secția IV-a, în posesiunea legatului ce-i fusese lăsat de Ana Melik, atât pe baza testamentului acesteia cât și pe baza tranzacțiunei intervenită între moștenitorii de sânge ai defunctei Ana Melik, prin care intimata este recunoscută proprietară a imobilului în discuțiune; că după ce Tribunalul corecțional condamnase pe recurent la închisoare și la despăgubiri civile către Comunitatea Armeană, Curtea de Apel București secția I-a l'a achitat prin decizia Nr. 218 din 1924, pe motiv că faptul săvârșit de el este de natură civilă și astfel poate da naștere unei acțiuni numai de această natură;

Că, în urmă, Epitropia Bisericii Armene, intimată în recurs, bazându-se pe testamentul mistic de la 4/17 Iulie 1909, prin care defuncta Ana Melik, îi lăsase legat imobilul din București strada Spătarului Nr. 22, a intentat acțiune contra recurentului, Eugen Melik, pentru revendicarea aceluia imobil;

Că la această acțiune, recurentul a răspuns cu o cerere reconvențională, prin care a pretins că în caz când acțiunea introdusă contra sa ar fi admisă, intimata să fie obligată a-i plăti suma de 1.200.000 lei, reprezentând valoarea reparațiilor aduse imobilului în litigiu și plus valoarea dobândită de imobil prin acele reparațiuni;

Că Tribunalul Ilfov secția II-a, prin sentința Nr. 1385 din 1925, a admis acțiunea principală și a respins cererea reconvențională introdusă de recurent; iar în apel Curtea din București secția III-a, prin deciziunea Nr. 61 din 928 — atacată cu recursul de față a admis și cererea reconvențională, obligând pe intimată să plătească recurentului suma de 1.009.000 lei pentru reparațiile aduse imobilului în litigiu;

Că pentru a admite acțiunea în revendicare intentată de intimată — chestiunea ce interesează în acest recurs — Tribunalul, a cărei motivare a fost adoptată în întregime de Curtea de Apel, motivează că intimata a dovedit că este proprietara imobilului în discuțiune în calitate de legatară cu titlul particular a defunctei Ana Melik, pe baza testamentului mistic al acesteia și că, pe de altă parte, obiecțiunea recurentului, că imobilul îi aparține lui pe baza ordonanței de adjudecare din 1912, rămasă definitivă, nu este întemeiată, deoarece acea ordonanță a fost anulată prin tranzacția din 5 Noembrie 1912 și numai prin mijloace dolosive a putut în urmă recurentul să-i dea efecte și să se pună în posesiunea imobilului; și, dar prin anularea ordonanței imobilul continuând să rămână în patrimoniul Anei Melik, el a trecut, la moartea acesteia, pe baza testamentului mistic, în proprietatea intimatei;

Văzând primul motiv de recurs:

„Exces de putere. — Omisiune. — Denaturarea înțelesului actului și violarea art. 895 și 899 cod. civ., prin aceea că Curtea a considerat pe Epitropie pusă în posesiunea legatului său, pe baza unui jurnal al Tribunalului dat pe cale grațioasă și prin care i se recunoaște, în neîniința moștenitorului de sânge, dreptul la legat.

„In adevăr, am susținut în fața Curții că Epitropia nu poate avea calitatea să intente o acțiune de revendicare mai înainte de a fi obținut predarea legatului și că această predare n'a obținut-o niciodată dela moștenitorii de sânge; iar recunoașterea obținută dela Tribunal prin jurnalul No. 4165 din 1923 nu poate ține loc drept predare de legat atunci când moștenitorul de sânge există, e recunoscut și trimis în posesie, căci art. 899 determină în mod precis cui are să ceară legatarul particular predarea legatului său și dela cine îl poate obține. Aceiași obiecțiune ridicasem și la Tribunal, care prin sentința No. 1385 din 1925 a respins cererea mea.

„Atât Tribunalul cât și Curtea pentru a ajunge la această soluțiune au considerat ca act al predării legatului din partea moștenitorilor de sânge o tranzacție autentificată la 4 Mai 1918, intervenită între moștenitorii de sânge ai Anei Melik, în care ei stabilesc în principiu modul în care au să-și împartă averea ce le revenea și cu care ocazie, dânsii declară numai între dânsi, că legatul imobilului din strada Spătarului făcut epitropiei va fi respectat.

„Am arătat Curții că un asemenea act, la care Epitropia n'a participat, nu poate ține loc de predare de legat, că el nu constituie decât numai un deziderat din partea moștenitorilor ca eventual la cererea Epitropiei, să i se respecte legatul. Că, prin urmare, nici vorbă nu era de o predare efectivă și imediată a legatului. Imi întemeiasem această argumentare pe o declarație categorică a moștenitorilor de sânge Emilia Lebădă, care, în procesul penal contradictor cu Epitropia, declarase în concluziile sale scrise: Că Tribunalul rău m'a respins ca parte civilă, este evident, fiindcă eu sunt continuatoarea Anei Melik trimisă în posesie asupra averei ei și deci și asupra acestui imobil pe care eu trebuie să-l păstrez până ce va intra în posesia legatarului de va fi locul.

„Curtea omițând de a discuta acest argument se mulțumește a denatură înțelesul tranzacției, considerând-o ca o predare de legat, pe motivul că imobilul fiind stăpânit de mine nu se putea preda efectiv; ca și cum predarea unui legat de către un moștenitor unui legatar nu s'ar putea face decât prin predarea efectivă și materială a lucrului.

„Iată de ce îmi permit a susținând că această soluțiune a Curței constituie și omisiune și denaturare și violarea textelor citate mai sus”.

Având în vedere că în fața Tribunalului recurentul a ridicat finea de neprimire, că intimata n'are calitatea să intenteze acțiune în revendicare privitor la imobilul în litigiu, deoarece, fiind legatară cu titlul particular asupra aceluși imobil, trebuia, potrivit art. 899 cod. civ., să ceară predarea legatului dela moștenitorii de sânge sau, în caz de refuz din partea lor, să-i cheme pe aceștia în judecată pentru predarea legatului;

Că, însă, Tribunalul a respins finea de neprimire, motivând că din moment ce intimata a obținut predarea benevolă a legatului dela moștenitorii de sânge (prin tranzacția intervenită între aceștia) și trimiterea în posesiune dela Tribunal, ea nu mai avea nevoie să ceară întâi, pe cale principală, dela moștenitorii de sânge predarea legatului și numai în urmă să pornească în contra recurentului, ca terțiu deținător intrarea în posesiune a legatarului particular și fără cerere în

judecată atunci când predarea legatului s'a făcut de bună voie, ca în speță;

Având în vedere că aceiași fine de neprimire a fost ridicată de recurent și în fața Curții de Apel în ziua de 4 Iunie 1927, și Curtea a respins din nou prin jurnalul Nr. 3434 din 8 Iunie 1927, motivând în substanță că intimata a obținut în mod legal predarea legatului și trimiterea în posesiune și că așa fiind a avut dreptul să introducă acțiunea în revendicare;

Având în vedere că soluțiunea dată în această privință de Curtea de Apel este criticată prin primul motiv de recurs pentru exces de putere, omisiune, denaturarea tranzacțiunii intervenită între moștenitorii de sânge ai Anei Melik și violarea art. 895 și 899 cod. civ.;

Considerând că din art. 899 combinat cu art. 895 cod. civ., rezultă că legatarul singular dobândește exercițiul drepturilor cuprinse în legat din momentul în care va fi obținut predarea legatului, adică recunoașterea calității de legatar, prin justiție sau de bună voie din partea moștenitorilor chemați să-i predea legatul;

Considerând că, în speță, instanțele de fond constată fără nici o denaturare, că prin tranzacțiunea autentificată de Tribunalul Ilfov secția de Notariat la Nr. 7553 din 916 moștenitorii de sânge ai defunctei Ana Melik — între care și Emilia Lebădă, care fusese trimisă în posesiunea averii numitei defuncte prin jurnalul Tribunalului Ilfov secția III-a cu Nr. 11,088 din 1914, au recunoscut de bună voie, că imobilul în litigiu a fost lăsat legat intimitei, Comunitatea Armeană, de către Ana Melik prin testamentul din 1909 și au declarat că înțeleg să respecte acest legat;

Considerând de altă parte, că în cauză este necontestat că intimata a acceptat legatul, cerând și trimiterea în posesiune, care i-a fost admisă de Tribunalul Ilfov secția IV-a prin jurnalul Nr. 4165 din 1923.

Considerând că prin efectul recunoașterii de bună voie a calității sale de legatară din partea moștenitorilor de sânge ai defunctei Ana Melik chemați să-i predea legatul și prin efectul acceptării legatului, intimata a dobândit exercițiul drepturilor cuprinse în legatul său;

Că prin aceasta dânsa a avut dreptul și calitatea să intenteze acțiune în revendicare contra recurentului deținătorului bunului lăsat ei legat, și, prin urmare, bine au judecat în acest sens instanțele de fond;

Considerând că din moment ce moștenitorii de sânge, între care și Emilia Lebădă, îi recunoscuseră intimitei calitatea de legatară prin tranzacțiunea menționată, nu mai are nici o importanță că ulterior Emilia Lebădă s'a constituit parte civilă în procesul penal intentat contra recurentului și că a declarat în acest proces că înțelege să păstreze imobilul în litigiu până va intra în posesiunea legatarului „de va fi locul”.

Că în atare situațiune omisiunea Curții de Apel, de a se pronunța asupra acestor împrejurări, nu este esențială;

Că, așa fiind primul motiv de recurs nu este întemeiat.

Văzând motivul al doilea de recurs:

„Exces de putere. — Omisiune esențială. — Nemotivare și violarea art. 930 combinat cu 830 cod. civil, — prin aceea că Curtea consideră pe Epitropie ca nedecăzută din dreptul de a cere legatul lăsat dela Ana Melik sub condițiunea expresă a creierii unui azil de văduve sărace în termen de doi ani dela moartea ei, deși acest termen a expirat de mult fără ca Epitropia să facă cel mai mic act pentru creierea azilului;

„Am susținut acest motiv de decădere, întemeiat pe dispozițiunile clare ale testamentului și în baza art. 930 combinat

cu 830 cod civ., arătând că defuncta Ana Melik în testament spune categoric că legatul imobilului din strada Spătarului îl face Epitropiei sub condițiunea că în termen de doi ani să înființeze în el un azil de văduve sărace sub sancțiunea că, dacă Epitropia nu va efectua azilul în acest termen, legatul să treacă în folosul Primăriei Capitalei. Că, azilul n'a fost efectuat nici în termenul de doi ani nici până azi, nimeni n'a contestat.

„Mi s'au adus însă două obiecțiuni: 1) Că eu, ca terțiu n'asi putea ridica acest incident, ci numai beneficiara, Primăria Capitalei; 2) Că, neefectuarea azilului se datorește forței majore și culpei mele, căci a-și fi deținut imobilul.

„Am răspuns la ambele aceste obiecțiuni: 1) La prima că, într'o chestiune de revendicare, revendicantul trebuie să facă dovada unui titlu valabil și că un titlu-nul sau anulabil nu poate da drept de revendicare; și că, așa fiind oricine are dreptul când este atacat să opuiе nulitatea titlului revendicantului; și 2) la a doua că, nici odată, înainte de 1920, deci 7 ani dela moartea Anei Melik, n'am făcut cel mai mic act pentru a împiedica Epitropia să intre în folosința legatului său, sau pentru a mă pune în posesiunea imobilului. Mai înainte de a împiedica Epitropia să intre în posesiunea legatului, expirase de trei ori termenul impus de Ana Melik. Prin urmare, ambele obiecțiuni, susțineam eu, trebuiau înlăturate ca netemeinice.

„Curtea nu zice nici un cuvânt asupra întregii acestei chestiuni și a apărării mele, ci se mulțumește să ne trimită la hotărârea Tribunalului. Ori, dacă analizăm sentința Tribunalului, vedem că dânsul s'a mulțumit în considerentele sale, să afirme pe deoparte, că Primăria singură ar avea dreptul să invoace această decădere, iar pe de altă parte, că Epitropia nu este în culpă pentru neexecutarea legatului, deoarece a fost împiedicată de a-l executa de rășboiu și de mine.

„Tribunalul nu zice un cuvânt de obiecțiunea mea că un titlu anulabil nu poate face baza unei revendicări, nici de aceea că rășboiul a început în 1916, în timp ce Ana Melik moare la 1913, deci după expirarea celor doi ani, nici despre faptul că n'am intrat în posesia imobilului ce se revendică decât la 1920 și aceasta într'un moment când el era cu desăvârșire abandonat de Epitropie.

„Este evident că numai prin omiterea discutării acestei apărări esențiale în această privință — probabil în convingerea Curții că Tribunalul trebuie să fi răspuns și la el, — și fără să bage de seamă că chestiunea nici măcar nu fusese discutată pe această bază, la prima instanță, Curtea a putut să dea soluțiunea pe care a dat-o.

„Ori, această omisiune este esențială căci mă privează de un mijloc de apărare, este o nemotivare, căci nu arată cu nici un cuvânt de ce l'a înlăturat; ceea ce credem trebuie să aducă casarea deciziei“.

Având în vedere că în fața Tribunalului recurentul a susținut, în apărare, că testamentul Anei Melik, cuprinde clauza, că în caz când Comunitatea Armeană din orice cauză, n'ar accepta legatul s'au acceptându-l n'ar întrebuița casele drept azil de văduve sărace în timp de cel mult doi ani dela moartea ei, atunci acel legat să treacă în aceleași condițiuni Comunei București și că, prin urmare, conchide recurentul, întrucât această condițiune n'a fost îndeplinită, intimata n'are dreptul să revendice imobilul în litigiu, acest drept trecând la Primăria Capitalei;

Că, însă, Tribunalul — a cărui motivare a fost adoptată și de Curtea de Apel — a înlăturat această obiecțiune, motivând că recurentul, în calitate de terțiu deținător, n'are dreptul să invoace clauza de mai sus, acest drept aparținând exclusiv Primăriei Capitalei; că, în tot cazul, dincuprinsul acelei clauze reese că de-

căderea nu se poate aplica legatului decât în cazul când ea ar fi în culpă, ceea ce nu s'a dovedit, întrucât neexecutarea obligațiunei impusă ei prin testament este datorită rășboiului, iar după încetarea lui, faptului recurentului, care, fiind în stăpânirea imobilului, a împiedicat-o de a executa voința testatoarei;

Având în vedere că prin cel de al doilea motiv de recurs recurentul pretinde că instanța de apel, respingându-i obiecțiunea prin care arată că intimata a decăzut din dreptul de a cere legatul, a comis exces de putere, a violat art. 930 și 830 cod. civ. și, totdeodată, a comis omisiunea esențială și nu motivează deciziunea sa deoarece nu se pronunță asupra următoarelor două obiecțiuni: 1) că un titlu anulabil, precum este al Comunității Armene, nu poate servi de bază unei acțiuni în revendicare; 2) că timp de vre-o 7 ani înainte de 1920 n'a împiedicat cu nimic Comunitatea Armeană să intre în posesiunea imobilului și să-și îndeplinească sarcina pusă prin testament și că deabia în 1920 a luat imobilul în posesiune, după ce Comunitatea Armeană îi abandonase;

Considerând că din art. 930 combinat cu art. 830 și 832 cod. civ., rezultă că legatul lăsat unei persoane poate fi revocat pentru neîndeplinirea condițiilor cu care a fost lăsat;

Că, însă, în asemenea caz revocarea trebuie cerută în justiție de persoana căreia legea îi recunoaște acest drept.

Considerând că, în speță, revocarea legatului intimatei pe motiv de neîndeplinirea în termen a condițiunii de a se face un azil de văduve sărace în casele constituite legat nu putea fi cerută de recurent, ci numai de Primăria Capitalei sau alte persoane cărora le-ar fi revenit imobilul în litigiu în urma revocării legatului lăsat intimatei;

Că întrucât, însă, din partea nimănui nu s'a introdus o acțiune în revocare, legatul intimatei a rămas în picioare și, prin urmare, bine au hotărât instanțele de fond că intimata nu este decăzută din dreptul de a-l cere dela recurent, deținătorului lui;

Că soluția dată de instanțele de fond menținându-se pe considerațiunile de mai sus, omisiunea Curții de Apel, de a se pronunța în mod special asupra celor două obiecțiuni invocate prin motivul al doilea de recurs, nu este esențială;

Că, așa fiind, acest de al doilea motiv este deasemenea neîntemeiat;

Văzând al treilea motiv de recurs:

„Exces de putere. — Omisiune esențială. — Nemotivare și violarea art. 953, 960 și 1086 cod civ. și 11 pr. pen., prin aceea că Curtea, adică Tribunalul în sentința sa, după ce respinge autoritatea lucrului judecat decurgând din decizia penală achitătoare care s'a dat în acest proces, se mulțumește să afirme că actele ce Epitropia îmi impută pentru căpătarea ordonanței de adjudecare constituie un dol civil, fără să răspundă la nici una din apărările mele prin care dovedeam că acele acte nu numai că au fost judecate definitiv ca neconstituind manopere dar, independent de aceasta, ele, prin ele însăși, sunt perfect legale și Epitropia nu s'a încumentat să facă dovada că deși în aparența lor sunt legale, în fond ar fi rezultatul unui dol.

„In adevăr, am susținut la Curte că faptele ce Epitropia îmi impută au fost toate deduse în judecata penală intentată de Epitropie și că instanța penală le-a înlăturat pe toate, nu numai ca neputând constitui un dol penal, dar fiindcă ele nu constituiau nici măcar manopere de natură a vicia aceste fapte, și că, prin urmare această parte a sentinței penale era

hotărâtoare și constituie autoritate de lucru judecat, acum când, din nou Epitropia voia să anuleze actele tot pe același motiv de dol, pe care atunci voia să-l boteze dol penal, iar acum susține că ar fi un dol civil.

„Dar pe lângă această autoritate de lucru judecat, pe care o deducem din decizia penală, am mai invocat la Curte dispozițiile din codul civil și anume art. 953, 960 și 1086 care hotărăsc în mod precis că un contract nu poate fi anulat pentru dol decât atunci când manoperile dolosive au fost determinate pentru a decide contractarea convenției, că dolul nu se presupune și că el dă loc la o acțiune în daune.

„Prin urmare, din moment ce Epitropia nu dovedește că cumpărarea imobilului de către mine, că facerea tranzacției relativă la menținerea sau desființarea vânzării sunt rezultatul unor manopere doloase făcute față de Ana Melik, nu poate nici măcar să se pună chestiunea anulării ordonanței de adjudecare pentru dol.

„Aceste din urmă chestiuni nu fuseseră ridicate la prima instanță. Se vorbise numai de autoritatea lucrului judecat decurgând din decizia penală. Numai chestiunea autorității lucrului judecat a discutat-o Tribunalul și, am arătat mai sus, că a discutat-o greșit. A doua parte a apărării mele n'o discutate Tribunalul, pentru bunul motiv că nu fusese pusă. Totuși Curtea nu mai adaugă nici un cuvânt la motivarea Tribunalului.

„Iată cum se evidențiază în mod absolut omisiunea comisă de Curte, omisiune care înlătură una din apărările cele mai esențiale ce le-am invocat“.

Având în vedere că instanțele de fond, înlăturând ordonanța de adjudecare invocată de recurent ca titlu pentru imobilul în litigiu, motivează că acea ordonanță a putut deveni definitivă și să fie pusă în executare numai datorită unor manopere dolosive din partea recurentului;

Că instanțele de fond consideră manopere dolosive următoarele fapte: Că recurentul, cunoscând prin tranzacțiunea încheiată la 1912 cu testatoarea Ana Melik că ordonanța de adjudecare fusese anulată și că acest lucru rămăsese definitiv prin primirea prețului de adjudecare, a citat, totuși, în 1920, în fața Curții de Casație, unde era pendinte recursul făcut de către Ana Melik în contra ordonanței de adjudecare, numai pe moștenitoarea Emilia Lebădă și pe Ana Melik, care decedase încă din 1913, afișând citația la imobilul în litigiu, pe care nu-l locuia nimeni, — omițând intenționat a chema și pe Epitropia Bisericeii Armene căreia prin testament i se lăsase acest imobil, — și numai în aceste condițiuni a obținut perimarea recursul și, deci, definitivarea ordonanței, care fusese anulată prin tranzacția menționată; că, deasemenea, numai prevălundu-se de faptul că din dosarul tribunalului dispăruse actele, care constatau ridicarea prețului de adjudecare, recurentul, care știa bine că prețul fusese ridicat, s-a prezentat la Tribunal și obținut, prin inducerea în eroare a judecătorilor, investirea cu formula executorie a ordonanței de adjudecare;

Având în vedere că în fața Tribunalului recurentul a susținut, că pentru faptele de mai sus a fost dat în judecată penală și întrucât a fost achitat prin decizia penală Nr. 218 din 1924 a Curții de Apel București Secția I-a *) rămasă definitivă, acele fapte nu mai pot fi examinate din nou în procesul civil de revendicare, deoarece s'ar violă autoritatea de lucru judecat rezultând din deciziunea penală;

Că, însă, Tribunalul — a cărui motivare și-a însușit-o și curtea de apel — a respins apărarea recurentului, motivând că în procesul penal intimata n'a cerut și instanța nu s'a pronunțat decât asupra daunelor inte-

rese rezultând din lipsa de folosință a imobilului și că în tot cazul Curtea a achitat pe recurent nu pe motivul că n'ar fi săvârșit faptele ilicite puse în sarcina lui, căci în realitate, ea constată existența acestor fapte și decide că numai datorită lor recurentul să fie pus în posesiunea imobilului în litigiu, dar pentru motivul, că ele n'au un caracter penal și pot da naștere numai unei acțiuni civile;

Având în vedere că prin motivul al treilea de recurs recurentul critică deciziunea Curții de Apel pentru exces de putere, omisiune esențială, nemotivare și violarea art. 953, 960 și 1086 cod civil și 11 pr. penală, susținând că, în primul rând Curtea de Apel afirmă, fără să motiveze, că actele făcute de el pentru căpătarea ordonanței de adjudecare constituiesc un dol civil, neocotind prin această hotărâre penală achitatoare, care constituie autoritate de lucru judecat în sensul că acele acte nu constituiesc manopere, care să poată fi calificate dol penal sau dol civil;

Considerând că hotărârea penală, prin care inculpatul este achitat pe motiv că faptele puse în sarcina lui, deși dovedite în existența lor, nu întrunesc, însă condițiunile unei infracțiuni prevăzute de legea penală, nu împiedică pe instanța civilă să examineze din nou aceleași fapte spre a vedea dacă ele nu constituiesc un dol civil;

Că rațiunea acestui principiu este, că în cazul arătat nu există posibilitatea de contradicțiune între hotărârea civilă și cea penală, deoarece condițiunile cerute de lege pentru ca un fapt să constituie un dol civil, generator numai de daune sau de nulități de acte și convențiuni, nu sunt identice cu acele pe care legea penală le cere pentru existența unei infracțiuni;

Considerând că, în speță, Curtea de Apel București Secția I-a, prin deciziunea penală Nr. 218 din 1924, achitând pe recurent de delictul de excocherie pe motiv că actele făcute de el pentru obținerea ordonanței definitive de adjudecare asupra imobilului în litigiu — acte a căror existență este necontestată — nu întrunesc elementele unui atare delict, a examinat acele acte numai din punct de vedere penal, iar nu și din punct de vedere civil;

Că așa fiind și potrivit principiului de mai sus instanțele de fond au putut, cu ocaziunea procesului civil de față, să examineze din nou actele făcute de recurent pentru obținerea ordonanței definitive de adjudecare și să decidă că acele acte constituiesc manopere dolosive de natură să facă nevalabilă ordonanța de adjudecare și întrucât motivează indevajuns precum s'a arătat — cum ajunge la convingerea că acele acte constituiesc manopere dolosive, urmează că prima parte a motivului al treilea de recurs este neîntemeiat;

Considerând că prin a doua parte a acestui motiv recurentul pretinde că instanța de apel a comis omisiune esențială — deoarece nu se pronunță asupra obiecțiunii lui, că, potrivit principiului că dolul atrage nulitatea unei convențiuni numai când este cauza determinantă a contractării, ordonanța de adjudecare nu poate fi anulată pentru dol din moment ce nu e dovedit că adjudecarea imobilului către el și tranzacțiunea încheiată cu defuncta Ana Melik în 1912 sunt rezultatul unor manopere dolosive față de numita defunctă;

Considerând că, în adevăr, Curtea de Apel omite să se pronunțe asupra acestei obiecțiuni, dar omisiunea nu este esențială deoarece manoperile dolosive, pe care le constată instanțele de fond și pe baza cărora ele au decis, cu drept cuvânt, că ordonanța de adjudecare obținută de recurent este nulă și de nul efect, se referă numai la încheierea convenției de adjudecare sau tranzacțiunii dintre recurent și Ana Melik, ci la fap-

*) A se vedea în „Curierul Judiciar“ din No... pag..

tele survenite după moartea acesteia, prin care recurentul a obținut definitivarea ordonanței de adjudecare și posesiunea imobilului în litigiu, deși ordonanța fusese anulată prin tranzacțiunea menționată și acea tranzacțiune fusese executată în fapt;

Că, așa fiind partea a doua a motivului al treilea de recurs este deasemenea neîntemeiată;

Văzând al patrulea motiv de recurs:

„Exces de putere. — Nemotivare. — Omisiune esențială și violarea art. 923 cod civ. prin aceea că Curtea nu răspunde la obiecțiunea mea că Epitropia nu poate avea acțiune de revendicare pentru că imobilul din strada Spătarului ce-i fusese legat eșise din patrimoniul testatoarei înainte de moartea ei și că, prin nici un act, acest imobil nu reîntrase în proprietatea Anei Melik; nu răspunde la obiecțiunea că tranzacția pe baza căreia pretinde că această reîntrare în patrimoniul defunctei s'ar fi făcut, nu este un act de transmisiune de proprietate, ci numai o obligațiune de a face un act de transmisiune; nu răspunde la obiecțiunea că tranzacția, neavând preț, ea n'ar putea fi decât un act de donațiune care, pe deoparte, nu e făcut cu formele solemne cerute de lege, deci, nul, iar pe de altă parte, părțile n'au avut intențiunea de a face retrocedarea prin o donațiune; nu răspunde nici la obiecțiunea că, prin înstreinarea imobilului în timpul vieții defunctei, legatul a căzut conform art. 923 cod civ.

„In adevăr, după cum am arătat, Curtea n'a motivat cu nimic hotărârea sa, ci a adoptat pur și simplu motivele sentinței Tribunalului. Ori, toate obiecțiunile arătate mai sus, și la care Curtea n'a răspuns, la Tribunal n'au fost ridicate, baza apărării fiind mult dezvoltată tocmai în urma sentinței Tribunalului și a motivelor adoptate de dânsul pentru a admite acțiunea Epitropiei.

„Numai din simpla citire a sentinței Tribunalului se vede că nici măcar nu s'a gândit să răspundă la aceste obiecțiuni; iar din comparația concluziunilor scrise puse la Tribunal și la Curte se vede că ele n'au fost ridicate decât la Curte. — Dacă nu putem face nici un fel de imputare Tribunalului că n'a respuns la niște chestiuni neridicate, devine cu atât mai evident dreptul nostru de a ne plânge că Curtea le-a omis.

„Că, toate aceste omisiuni, rezultând din inadvertența Curții erau esențiale și de natură a schimba soluțiunea procesului, apare cu evidență din simpla lor enunțare. — E suficient să ne amintim că suntem într-o acțiune de revendicare, că revendicantul trebuie să-și dovedească titlul, că singurul titlu ce invoacă e tranzacția intervenită, care el pretinde că a retransmis proprietatea autoarei sale, ca să devină evident că atunci când aduc obiecțiuni tocmai în contra acestei retransmiteri de proprietate, a naturei actului, a intențiunei părților care îl făceau, a forței lui de obligațiune față de părțile care se obligau, a lipsei lui de forme de natură a atrage nulitatea, că toate aceste obiecțiuni merita să fie discutate și că dacă Curtea credea că le poate înlătura să motiveze pentru ce”.

„A le respinge fără un cuvânt de motivare, fără o aluziune cât de depărtată de ele, este a călca toate principiile și toate obligațiunile pe care Onor Inalta Curte le impune instanțelor de judecată în fond, căci este singura garanție că plângerea mea în contra unei judecăți care m'a lovit, a fost judecată cu atențiunea la care fiecare are dreptul. În alt mod, se distruge și garanția unei adevărate judecăți și posibilitatea pentru care Inalta Curte de a controla și cenzura fie aplicarea justă a textelor de lege, fie înaltul spirit de dreptate care trebuie să domine orice hotărâre judecătorească”.

Considerând că Tribunalul constată în fapt, că recurentul a încheiat la 5 Noembrie 1912 o tranzacție cu

Ana Melik prin care ordonanța de adjudecare obținută de recurent asupra imobilului în litigiu era declarată nulă și de nul efect, considerându-se imobilul că a rămas în posesiunea și proprietatea numitei defuncte; și apoi, mai constată că tranzacțiunea de mai sus a fost înserată în dispozitivul unei hotărâri de expedient și executată de recurent prin ridicarea prețului de adjudecare.

Că din aceste constatări Tribunalul stabilește ceea ce rămâne definitiv dobândit cauzei, nefiind criticată pentru denaturare sau eroare gravă de fapt că imobilul în discuție a rămas în patrimoniu Anei Melik, deci n'a eșit nici odată din acel patrimoniu și că la moartea Anei Melik se găsea tot în patrimoniul acesteia;

Considerând că așa fiind legatul lăsat intimatului asupra imobilului în litigiu de către defuncta Ana Melik, prin testamentul ei mistic a rămas în ființă și intimata devenind în momentul morții Ana Melik, proprietara imobilului și obținând mai târziu și predarea legatului a avut calitatea și dreptul să introducă acțiune în revendicare contra recurentului, deținătorul bunului lăsat legat;

Că față de aceste condițiuni devin neîntemeiate obiecțiunile din motivul al patrulea de recurs, prin care recurentul susține în substanță că intimata n'ar fi avut dreptul să intenteze acțiune în revendicare întru cât imobilul din litigiu ar fi eșit din patrimoniul Anei Melik în timpul vieții acesteia fără să se mai reîntoarcă și că prin aceasta legatul intimatului ar fi devenit caduc, conform art. 923 cod. civ.

Că de aceea, chiar dacă ar fi exact că instanța de apel ar fi omis să se pronunțe asupra acelor obiecțiuni, omisiunea nu este esențială și, prin urmare motivul al patrulea de recurs nu este nici el întemeiat;

Văzând al cincilea și ultim motiv de recurs:

„Exces de putere și nemotivare. Prin aceea că Curtea mi-a refuzat prețul de retenție pe care îl cerusem atât în scris prin apelul meu cât și în concluziunile mele scrise.

„Curtea afirmă că în concluziunile mele orale nu am cerut expressis verbis acest drept de retenție; dar am cerut admiterea apelului astfel cum a fost formulat, ceia implică neapărat și dreptul de retenție prevăzut în ele, căci numai declarațiunea mea că nu mai susțin un capăt de cerere făcut înseris poate fi considerată ca o renunțare la dânsul. În concluziile scrise am repetat cererea dreptului de retenție. Totuși Curtea mi-a refuzat dreptul de retenție fără nici o motivare”.

Considerând că deși este exact că recurentul a cerut prin petiția de apel să i se recunoască dreptul de retenție asupra imobilului în litigiu până la achitarea de către intimată a cheltuelilor făcute cu reparațiunea imobilului, totuși, întrucât recurentul, fiind prezent în instanță la ziua judecății n'a mai cerut acest lucru și prin concluziile orale puse în fața Curții de Apel ci numai prin concluziunile scrise, depuse după închiderea debaterilor, și întrucât partea adversă nu putea fi obligată să pună concluzii decât privitor la chestiunile discutate contradictor în instanță, Curtea de Apel a fost în drept să nu se mai ocupe de dreptul de retenție cerut de recurent.

Că astfel ultimul motiv de recurs este de asemenea neîntemeiat; și, de aceea recursul urmează să fie respins.

Pentru aceste motive, Curtea respinge recursul etc.

INALTA CURTE DE CASAŢIE ŞI JUSTIŢIE S. I-a.

Audiența dela 29 Aprilie 1929

Președinția D-ului OSCAR N. NICOLESCU Prim-preș.

Gh. Boboiceanu cu Constanța Colonel Palada

Decizia No. 741*)

Transcripțiune. Rațiunea ei. Opozabilitate. Poate reeși și din transcrierea altor acte, nu a actului instrument probatoriu al vânzării. Condițiunile ce trebuie să le îndeplinească în acest caz.

Transcripțiunea fiind făcută în scopul de a vesti pe terți că o transferare de proprietate a avut loc, rezultă în mod logic de aci că, actul transcris trebuie să stabilească existența aceluși transfert; astfel fiind, transcrierea din partea unui cumpărător a simplei sale acceptări nu este de natură a produce vre-un efect, fiindcă un atare și singur act, ce emană dela cumpărător, nu face dovada existenței vinderei-cumpărări; din contra, transcrierea din partea cumpărătorului a acceptării vânzătorului, este o transcripție ce și produce efectul voit, fiindcă o acceptare din partea unui vânzător este un act care face în mod suficient dovada existenței acordului de voință, o asemenea acceptare implicând în mod necesar existența unei oferte în aceleași condițiuni din partea cumpărătorului.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l Const V. Popovici, pe d-nii av. G. Negulescu în desbaterile motivelor de casare, pe d-l av. Gr. Ivănceanu în combateri și pe d-l Procuror general I. N. Stambulescu în concluziuni pentru respingerea recursului și.

Deliberând,

Asupra recursului făcut de Gh. Boboiceanu contra deciziunii Curții de Apel București s. IV No. 252 din 31 Mai 1928 și

Având în vedere deciziunea atacată din care rezultă că I. Petrescu prin scrisoarea datată 17 Octombrie 1921 a autorizat pe misitul Polidor să-i vândă în termen de 20 zile un loc viran de circa 13.000 m. p. ce-l avea în orașul Ploești str. Plăeși No. 46 cu preț de 150.000 lei; că la 20 Octombrie acelaș an, deci înăuntrul termenului fixat prin scrisoarea de mai sus, acelaș Polidor dă la rândul său intimată Constanța Colonel Palada o scrisoare, prin care declară că a convenit cu d-sa să accepte opțiunea lui Petrescu, în condițiile și cu prețul prevăzut în acea opțiune, încredințându-i tot odată și scrisoarea lui Petrescu către el din 17 Octombrie 1921; că, apoi intimata cere lui I. Petrescu să-i facă act de vânzare iar acesta refuzând, dânsa transcrie înăuntrul aceluiași termen adică la 31 Octombrie acelaș an, atât mandatul dat de Petrescu lui Polidor cât și scrisoarea de acceptare a acestuia din urmă către dânsa, depunând în termenul prevăzut în prima scrisoare și prețul cumpărării la dispoziția lui Petrescu și îi intimată acțiune pentru constatarea acestei convențiuni de vindere-cumpărare, acțiune admisă de Tribunalul Prahova s. III-a prin sentința No. 8 din 922, confirmată de Curtea de Apel București s. II-a prin decizia No. 100 din 922 rămasă definitivă prin respingerea recursului; că, la 11 Mai 1923 Constanța Colonel Palada transcrie și deciziunea câștigătoare a Curții de Apel.

Având în vedere că în cursul procesului susținut de

Constanța Palada, I. Petrescu, vinde recurentului de astăzi Gh. Boboiceanu cu actul transcris la 19 Iulie 1922 o pătrime din terenul în discuțiune, iar Boboiceanu pe temeiul acestui act intentă intimată acțiune de esire din indiviziune, acțiune respinsă atât de Tribunal cât și de Curtea de apel București, prin deciziunea atacată cu recursul de față de către Boboiceanu; că, Boboiceanu a formulat trei motive de casare, din care motivele I și II au fost respinse de Inalta Curte prin deciziunea No. 741 din 29 Martie 1929, iar motivul III urmează a fi examinat astăzi, în complectul prevăzut de art. 15 din legea Inaltei Curți deoarece asupra lui s'a ivit divergență.

Văzând motivul III de casare astfel formulat:

3) Onor Curte de Apel violează art 722 pr. civ. și art. 818, 819, 971, 1294, 1295, 1801, 1802 c. civ., când dă o interpretare atât de străină de textul legii, când afirmă în deciziune că: „Numai registrele funciare garantează pe terții prin transcrierea actelor căci numai acolo transcrierea implică și validitatea actului, că de aceea la noi nu trebuie confundată transcrierea cu perfecțiunea contractelor și că prin urmare la noi se poate transcrie scrisoare de ofertă a unui vânzător sau scrisoare de acceptare a unui cumpărător și prin una singură scrisoare transcrisă, terții sunt bine încunostințați căci art. 722 pr. civ., nu se referă la actul instrument al convenției ci la actul ce sprijină pretenția cumpărătorului, și această soluție se impune căci nu se poate concepe că unui terțiu să i se transmită mai multe drepturi decât are alienatorul”.

„Credem că teoria Onor. Curții de Apel e prea departe de vederile legiuitorului nostru prin art. 722 pr. civ. care obligând la transcrierea actelor de vânzare nu a avut în vedere de cât fraudă ce s'ar face când vânzătorul ar vinde același imobil la mai mulți cumpărători cu act de vânzare perfect și de comun acord între vânzător și cumpărător asupra prețului și lucrului, fie act autentic sau sub semnătură privată, odată transcris este opozabil terților dela data transcrierii.

„Totmai pentru ca să curme cu discuțiile, cu diversele controverse cari nasc procese ca cel de astăzi, în această materie legiuitorul nostru a exclus dela transcripție, art. 722; promisiunile de vânzare mandatele neautentice de vânzare, ofertele de vânzare și acceptare de vânzare și ca să confirme acest lucru completează art. 722 pr. civ., prin art. 818, 819, c. civ. care obligă transcrierea actului de donație odată cu transcrierea acceptării și notificării acceptării, cu art. 971, 1294, 1295 c. civ., care obligă perfecțiunea actului de vânzare prin consimțământul liber și acordul perfect al părților asupra lucrului și prețului”.

„Dar când chiar din sentința D-nei Palada titlul de proprietate constată că între Petrescu și Palada n'a existat nici odată acord de voință relativ la această vânzare, atunci cum îmi poate fi mie terță persoană, opozabilă oferta lui Polidor făcută în contra voinței lui Petrescu, fără acceptarea transcrisă a d-nei Palada, când în momentul cumpărării la 19 Iulie 1922 nu am văzut în registrul Tribunalului, nici un act de vânzare, nici o hotărâre de vânzare, nici o acceptare de vânzare; atunci de unde puteam să văd, să știu de procesele lui Petrescu cu D-na Palada pentru această vânzare, când cu asemenea oferte nerecunoscute de Petrescu lui Polidor, nepermisă și neadmisă de legile noastre, să expropriează Petrescu și se împroprietărește D-na Palada; iar azi mă desbracă pe mine: ca să îmbrace tot pe Doamna Palada.

„Dar doctrina și jurisprudența sunt de acord pentru mine și în această privință. Laurent Vol. 29 No. 61”. Acceptarea cumpărătorului este mai mult de cât un fapt. Este un consim-

*) Dată după divergență.

ținând. Ea este unul din elementele contractului și toate aceste elemente trebuie aduse la cunoștința terților, altfel publicitatea făcută pe jumătate nu atinge scopul ce legiuitorul a avut în vedere ordonând transcrierea". Aubry et Rau ediția 1869 Vol. II pag. 289. Explică că oferta unilaterală, adică neînsoțită de promisiunea de a cumpăra, nu poate fi transcrisă cu folos decât din momentul când acel care cumpără declară că voește a cumpăra.

„Cu alte cuvinte, transcrierea trebuie să conție atât oferta cât și acceptarea. În același sens Planiol, Capitain etc.

„Onor Curtea de Apel s. III-a București prin deciziunea sa din 21 Iulie 1922 publicat în Dreptul No. 31 din 923 de acord cu doctrina și jurisprudența zice: Că acolo unde nu e acord perfect de voință între vânzător și cumpărător nu poate fi vânzare; deci singura transcriere a ofertei fără acceptare ne având nici un efect față de mine terțul, iar sentința care ține loc de act de vânzare fiind rămasă definitivă la 14 Martie 1923 și transcrisă la 11 Mai 1923, peste termenul mandatului și cu aproape un an posterior actului meu Boboiceanu de vânzare transcris la 19 Iulie 1922 singur actul meu rămâne valabil și opozabil D-nei Palada”.

Având în vedere că înaintea Curții de fond recurentul Gh. Boboiceanu a susținut că deoarece Constanța Colonel Palada nu a transcris decât scrisoarea lui Petrescu către Polidor și a acestuia către dânsa, fără însă a fi transcris și acceptarea cumpărării din partea sa către Petrescu, a transcris niște acte care nu stabilesc existența unei vinderi-cumpărări și deci această transcripție nu a putut avea nici un efect față de el, care a dobândit ulterior un drept de proprietate dela aceiaș autor asupra aceluiaș teren cu un act ce stabilește aceasta și pe care l-a transcris; că, singurul act care ar constată vinderea-cumpărarea intervenită între I. Petrescu și Constanța Palada ar fi deciziunea câștigătoare a Curții de Apel, dar a cărei transcripție fiind făcută posterior transcripțiunii sale, nu-i poate fi opozabilă.

Având în vedere că Curtea de fond pentru a înlătura aceste susțineri, și după ce arată în mod exact că scopul urmărit de legiuitor prin transcripția actelor de instrăinare imobiliară, prevăzută de art. 722 pr. civ. este de a deșteptă pe terți și a le da posibilitatea să cunoască așa numita stare civilă a imobilelor, după ce apoi, iarăși în mod exact, constată că în legislația noastră, în deosebire de ale altor state, transcripția nu implică validitatea actului și că funcționarul însărcinat cu această operațiune nu are căderea de a aprecia valoarea juridică a actului prezentat spre transcriere, el fiind obligat în orice caz a-l transcrie, conchide în mod greșit că legea noastră când a cerut transcrierea actelor translative de proprietate imobiliară nu a înțeles și nu s'a referit la transcrierea actului, instrument doveditor al convenției ci la transcrierea piesei pe care cumpărătorul își sprijină pretențiunea sa, transcripțiune ce urmează a-și produce și efectul voit de legiuitor, indiferent dacă actul transcris stabilește sau nu existența vânzării; că consecința acestui mod de a vedea Curtea de fond conchide că de pildă transcrierea din partea unui cumpărător a simplei sale acceptări este o transcripție valabilă și producătoare de efect și că în speță Constanța col. Palada transcriind actele de mai sus, a făcut o transcripție valabilă, piesele transcrise fiind acele pe care dânsa își sprijină pretențiunea sa.

Având în vedere că atât din textul art. 1820 c.civ., cât și cel al art. 722 pr. civ., rezultă că legiuitorul a cerut transcrierea actului, instrument doveditor al transferării proprietății imobiliare; că, transcripția fiind făcută în scopul de a vesti pe terți că o transformare de proprietate a avut loc, rezultă în mod logic de

aci că actul transcris trebuie să stabilească existența aceluși transfert; că, așa fiind, transcrierea din partea unui cumpărător a simplei sale acceptări nu este de natură a produce vre-un efect, fiindcă un atare și singur act, ce emană dela cumpărător, nu face dovada existenței vinderi-cumpărări; că, din contra, transcrierea din partea cumpărătorului a acceptării vânzătorului este o transcripție ce-și produce efectul voit, fiindcă o acceptare din partea unui vânzător este un act care face în mod suficient dovada existenței acordului de voință, o asemenea acceptare implicând în mod necesar existența unei oferte în aceleași condițiuni din partea cumpărătorului; că, în speță, intimata transcriind mandatul scris dat de Petrescu lui Polidor de a vinde și scrisoarea prin care Polidor, înlăuntrul termenului fixat și în condițiunile mandatului dat, acceptă ca Constanța col. Palada să ridice opțiunea lui Petrescu, a transcris niște acte care stabilesc în mod suficient existența vânzării și această transcripțiune, dar, și-a putut produce efectul voit față de terți;

Că așa fiind, soluțiunea Curții de fond în acest proces urmează a fi menținută, substituind motivării sale în drept, motivarea de mai sus a Inaltei Curți:

Că, pentru aceste considerațiuni și motivul de casare rămas în divergență fiind nefondat, recursul de față urmează a fi respins.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge motivul III de casare, cum și recursul, etc.

Zilele acestea apare în Editura „Curierul Judiciar”.

— DREPTUL și PROCEDURA de EXECUȚIUNE SILITA ÎN VIGOARE în BUCOVINA, de Oreste Târnavăanu, Doctor în Drept, judecător, fost consilier juridic pentru Bucovina în Ministerul Justiției. *Prețul 100 lei.*

— ACȚIUNILE PRIVILEGIATE în Societățile anonime. Studiu de Drept Comparat, de D. Găleşescu-Pyk, Profesor de Drept Comparat și Maritim la Facultatea din Cernăuți, Avocat.

— MIȘCAREA SINDICALĂ. Sindicalismul reformist. Sindicalismul revoluționar, de Avocatul Toma Rionte.

A apărut în editura Curierul Judiciar: CONTRACTUL DE TRANSPORT. Cartea III-a. Transportul de persoane și bagaje. Transportul cumulativ, internațional și aerian, de E. Cristoforeanu, avocat. Volumul format mare cuprinde 480 pagini. *Prețul 300 Lei*

A apărut: NAȚIONALITATEA ROMÂNĂ ȘI CONDIȚIA STRĂINILOR, sub Raportul dreptului civil și al Tratatelor în urma alipirei provinciilor noi. Lucrare complexă cu critica măsurilor legale, în raport cu legile străine de Dimitrie G. Maxim, fost Președinte la Curtea de Apel din București, Membru în comisia de Unificare Legislativă și actual Membru în Comisia de reformă a legii Naționalității.

De vânzare, la toate librăriile *Prețul 240 lei.*

Codul Consolidărilor Petrolifere. Studiu, legi, debateri parlamentare și jurisprudența complexă dela 1904—1923, de N. G. Marinescu, avocat.

Prețul 200 Lei